

KOMISJA WSPÓLNOT EUROPEJSKICH

Bruksela, dnia 23.X.2007

K(2007) 5087 wersja ostateczna

WERSJA UPUBLICZNIONA

**Niniejszy dokument został
udostępniony wyłącznie w celach
informacyjnych.**

DECYZJA KOMISJI
z dnia 23.X.2007
W SPRAWIE POMOCY PAŃSTWA
nr C 23/2006 (ex NN 35/2006)
udzielonej przez Polskę
na rzecz producenta stali Grupy Technologie Buczek

(jedynie tekst w języku polskim jest autentyczny)

(tekst mający znaczenie dla EOG)

DECYZJA KOMISJI
z dnia 23.X.2007
W SPRAWIE POMOCY PAŃSTWA
nr C 23/2006 (ex NN 35/2006)
udzielonej przez Polskę
na rzecz producenta stali Grupy Technologie Buczek

(jedynie tekst w języku polskim jest autentyczny)

(tekst mający znaczenie dla EOG)

KOMISJA WSPÓLNOT EUROPEJSKICH,

uwzględniając Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską, w szczególności jego art. 88 ust. 2 akapit pierwszy,

uwzględniając Porozumienie o Europejskim Obszarze Gospodarczym, w szczególności jego art. 62 ust. 1 lit. a),

uwzględniając protokół nr 8 do Traktatu o przystąpieniu w *sprawie restrukturyzacji polskiego hutnictwa żelaza i stali*¹ (dalej zwany „**protokołem nr 8**”),

po zaproszeniu zainteresowanych stron do przedstawienia uwag zgodnie z wyżej wymienionymi artykułami²,

a także mając na uwadze, co następuje:

I. Procedura

1. W marcu 2002 r. Huta Buczek (dalej zwana „**TB-HB**”) przedstawiła polskim władzom program restrukturyzacji. Dnia 7 maja 2003 r. TB-HB zmieniła nazwę na Technologie Buczek S.A. (dalej zwana „**TB**”).
2. Dnia 5 listopada 2002 r., polska Rada Ministrów zatwierdziła Program restrukturyzacji i rozwoju hutnictwa żelaza i stali w Polsce do 2006 r. (dalej zwany „krajowym programem restrukturyzacji” lub „KPR”). Program ten w głównej mierze pozwala na przyznanie pomocy państwa polskiemu przemysłowi stalowemu w związku z jego restrukturyzacją w

¹ Dz.U. 2003 L 236/948.

² Dz.U. 2006 C 196/23.

okresie od 1997 r. do 2006 r. na kwotę maksymalną 3,387 miliarda PLN (846 milionów EUR)³.

3. KPR został przedłożony UE, a w dniu 25 marca 2003 r. został oceniony przez Komisję. Na tej podstawie, Komisja przedstawiła projekt decyzji Rady w sprawie wydłużenia okresu karencji na udzielanie pomocy państwa w polskim sektorze hutnictwa stali w ramach Układu Europejskiego (okres ten początkowo obowiązywał tylko do 1997 r.) do momentu przystąpienia Polski do UE, pod warunkiem osiągnięcia przez beneficjentów rentowności do 2006 r. Rada zatwierdziła decyzję w tej sprawie w lipcu 2003 r.⁴
4. W związku z tym, UE zezwoliła Polsce, w drodze odstępstwa od swoich zasad⁵, na przyznanie przemysłowi stalowemu pomocy na restrukturyzację. Ostatecznie ustalenia te zawarto w protokole nr 8 do Traktatu o przystąpieniu, dotyczącym restrukturyzacji polskiego hutnictwa żelaza i stali⁶. Potwierdzono w nim zgodę na udzielenie pomocy państwa ośmiu przedsiębiorstwom wymienionym w załączniku nr 1 do protokołu nr 8, w tym TB-HB, w kwocie nie większej niż 3,387 miliarda PLN do końca 2003 r.
5. W celu zapewnienia przestrzegania warunków zawartych w protokole, protokół nr 8 określa szczegółowe przepisy dotyczące wdrażania i monitorowania. Polska ma między innymi obowiązek przedstawiania dwa razy w roku sprawozdania monitorującego, a w latach 2003, 2004, 2005 i 2006 przeprowadzono niezależną ocenę wyników monitorowania⁷. Sprawozdania z działalności TB przedstawiono w lutym 2004 r. i kwietniu 2005 r. Zostały one omówione z władzami polskimi oraz z beneficjentami pomocy i zatwierdzone przez służby Komisji i polskie władze.
6. We wrześniu 2005 r., TB zmodyfikowała swój indywidualny biznes plan (zwany dalej „**IBP 2005**”), a następnie przedłożyła go Komisji wraz z wnioskiem o zatwierdzenie na mocy pkt 10 protokołu nr 8. Jednakże, ponieważ od tego momentu przedsiębiorstwo kilkakrotnie modyfikowało ten plan, a od 2006 r. jest w stanie likwidacji, wniosek stał się bezprzedmiotowy.
7. W wyniku przeprowadzonej w 2005 r. niezależnej oceny, w której odnotowano rosnące zobowiązania finansowe TB wobec wierzycieli publicznych przy jednoczesnym braku rentowności, służby Komisji zwróciły się do Polski w pismach z dnia 29 marca 2005 r., 1 sierpnia 2005 r. i 2 grudnia 2005 r. z prośbą o przedłożenie dodatkowych informacji. Polska odpowiedziała pismami z dnia 23 czerwca 2005 r., 28 września 2005 r. i 14 lutego 2006 r.
8. Pismem z dnia 7 czerwca 2006 r. Komisja powiadomiła Polskę o swojej decyzji w sprawie wszczęcia postępowania określonego w art. 88 ust. 2 Traktatu WE, dotyczącego wyżej wymienionego środka pomocy.

³ Przyjęto, że 1 EUR = 4 PLN.

⁴ Szczegółowe informacje: patrz decyzja Komisji z dnia 5 lipca 2005 r. w sprawie C-20/04 *Huta Częstochowa* (Dz.U. 2006 L 366/1, pkt 23 *et seq.*).

⁵ Unia Europejska nie zezwala na pomoc państwa dla sektora stalowego; patrz komunikat Komisji w sprawie ratowania i pomocy na restrukturyzację i na zamykanie zakładów sektora stali (Dz.U. 2002 C 70/21).

⁶ Por. Protokół nr 8 Traktatu o przystąpieniu w sprawie restrukturyzacji polskiego hutnictwa żelaza i stali (Dz.U. 2003 L 236/948).

⁷ Dalej zwane „niezależnymi sprawozdaniami monitorującymi” dotyczącymi monitorowanego roku.

9. Decyzja Komisji w sprawie wszczęcia postępowania została opublikowana w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*⁸. Komisja zwróciła się do zainteresowanych stron o zgłaszanie uwag dotyczących powyższego środka pomocy.
10. Komisja nie otrzymała uwag od stron trzecich.
11. Władze polskie udzieliły odpowiedzi w pismach z dnia 18 września 2006 r., 2 października 2006 r. i 20 października 2006 r. Służby Komisji zwróciły się do Polski o dodatkowe informacje w pismach z dnia 6 listopada 2006 r., 18 grudnia 2006 r. i 15 marca 2007 r. Polska odpowiedziała pismami z dnia 24 listopada 2006 r., 23 stycznia 2007 r. i 23 maja 2007 r. Dnia 13 grudnia 2006 r. odbyło się spotkanie między władzami polskimi a służbami Komisji.

II. Szczegółowy opis środków pomocy

1. Grupa TB

12. TB jest polskim producentem rur z siedzibą w Sosnowcu, w województwie śląskim. Spółka do 2006 r. prowadziła produkcję wyrobów stalowych w zakładzie produkcji rur zgrzewanych oraz w zakładzie produkcji rur ze stali wysokostopowych. Produkty te są produktami stalowymi w rozumieniu wspólnotowych przepisów dotyczących pomocy państwa⁹. Całkowite zdolności produkcyjne spółki wynoszą około 60 tys. ton¹⁰. Zakład produkcji rur zgrzewanych składa się z czterech linii zgrzewających (W 1.5, W 2 – zmodernizowane w 1993 r. i 2001 r., W 3 – oddana do użytku w 1999 r. oraz W 4 – oddana do użytku w 2003 r.) oraz dwóch linii cięcia wzdłużnego taśm (jedną z nich oddano do użytku w 2004 r.). Ponadto, do 2005 r. spółka prowadziła produkcję w zakładzie produkcji walców hutniczych.
13. TB jest spółką akcyjną, której kapitał własny w 2004 r. wynosił około 20 milionów PLN (5 milionów EUR). Większościowym akcjonariuszem spółki jest Górnośląski Fundusz Restrukturyzacyjny S.A. (dalej zwany „**GFR**”), który posiada około 78,1 % akcji. Do 30 grudnia 2005 r. głównym akcjonariuszem GFR była spółka Eurofaktor S.A. (zwana dalej „**EF**”) posiadająca 51,3 % akcji (akcjonariuszami EF są prywatni inwestorzy, m.in.: Bonum Sp. z o.o. z 37,25 % akcji, ING TFI z 13,40 % akcji, Polmetal Sp. z o.o. z 11,31 % akcji, Stabilo Group Sp. z o.o. z 10,93 % akcji). Następnie EF odsprzedał swoje udziały spółce Stabilo Group Sp. z o.o. Mniejszościowym udziałowcem GFR był Skarb Państwa.
14. Obecnie TB posiada cztery spółki zależne prowadzące istotną działalność:
- a) *Buczek Automotive Sp. z o.o.* (dalej zwaną „**BA**”, pierwotnie o nazwie *P.U.R.M. (Przedsiębiorstwo Usług Remontowo-Mechanicznych)* „**REMEBUD**” Sp. z o.o.), w której TB posiada obecnie 51 % udziałów. Przedsiębiorstwo początkowo świadczyło usługi w zakresie remontów maszyn i urządzeń na rzecz TB. W grudniu 2005 r. TB

⁸ Por. przypis 2.

⁹ Patrz załącznik B Wielosektorowych zasad ramowych (Dz.U. 2002 C 70/8), który został zastąpiony załącznikiem I wytycznych w sprawie krajowej pomocy regionalnej na lata 2007-2013 (Dz.U. 2006 C 54/13).

¹⁰ Informacje na temat TB zaczerpnięto z Programu restrukturyzacji Huty Buczek na okres 2002-2006 (zwanego dalej „IBP 2002”) z marca 2002 r., będącego podstawą zatwierdzenia pomocy po przyjęciu KPR. Więcej informacji na ten temat znajduje się w decyzji w sprawie wszczęcia postępowania (przypis nr 2 powyżej).

przesunęła również do BA swoją główną działalność dla przemysłu motoryzacyjnego (TB miała wówczas 100 % udziałów w BA) i zmieniła jej nazwę na BA. W dniu 1 grudnia 2005 r. do dotychczasowych 76 pracowników BA przesunięto dodatkowo 227 osób. W dniu 1 stycznia 2006 r. TB i BA podpisały umowę dzierżawy na czas nieokreślony, na podstawie której BA użytkuje aktywa TB związane z przemysłem motoryzacyjnym. W listopadzie 2006 r. EF, w wyniku niespłaconego zadłużenia TB, wyegzekwował zastaw na udziałach BA i został właścicielem 49 % udziałów BA. Spółka BA jest producentem stali w rozumieniu wspólnotowych przepisów dotyczących pomocy państwa.

- b) *Huta Buczek Sp. z o.o.* (dalej zwaną **HB**), w której TB posiada 100 % udziałów), która jest wydzielonym z przedsiębiorstwa TB zakładem produkcji walców hutniczych. Przedsiębiorstwo zatrudnia 227 pracowników. Spółka HB powstała w dniu 3 grudnia 2004 r. i na dzień utworzenia posiadała kapitał akcyjny w wysokości 100 000 PLN (około 25 000 EUR). W 2005 r. i w pierwszej połowie 2006 r. TB zwiększyła kapitał HB poprzez kilka zastrzyków kapitału o łącznej wysokości 14 811 600 PLN. HB nie jest producentem stali w rozumieniu wspólnotowych przepisów dotyczących pomocy państwa.
- c) *Buczek – HB – Zakład Produkcji Rur Sp. z o. o.* (dalej zwaną „**ZPR**”, w 18 % należy do TB, pozostałe udziały są natomiast w posiadaniu pracowników przedsiębiorstwa), świadczy usługi w zakresie produkcji rur ciągnionych oraz wykrawania i przetwarzania stali; zatrudnia 100 osób. W 2001 r. przedsiębiorstwo zostało przejęte przez pracowników TB w celu zapobiegnięcia jego zamknięciu. Wyposażenie do produkcji, które jest dzierżawione przez TB-ZPR, jest w dalszym ciągu własnością TB.
- d) *SAMKOL* (w której TB posiada 100 % udziałów TB), świadczy usługi transportowe. Przedsiębiorstwo zostało założone w 1997 r. Jego kapitał został zwiększony po raz ostatni w 2001 r. Wcześniej 80 % usług świadczyło na rzecz TB, obecnie jedynie 20 % przychodów przedsiębiorstwa pochodzi ze współpracy z TB.

2. Pierwotny plan restrukturyzacji

- 15. W 2002 r. w celu przezwyciężenia trudnej sytuacji finansowej TB-HB opracowała indywidualny biznes plan (dalej zwany „**IBP 2002**”). Jak wspomniano w decyzji w sprawie wszczęcia postępowania, plan operacyjny restrukturyzacji przewidywał koncentrację działań przedsiębiorstwa na produkcji rur kalibrowanych ze szwem do zastosowań specjalnych, wykonanych z taśmy stalowej powlekanej aluminium lub galwanizowanej. W tym celu, planowano zakup większej liczby urządzeń produkcyjnych¹¹.
- 16. Ogółem biznes plan przedstawiał koszt potencjalnych inwestycji w wysokości 25 milionów PLN. Obejmował on, oprócz głównych inwestycji dotyczących produkcji i przetwarzania rur do zastosowań motoryzacyjnych oraz linii do produkcji rur ze szwem, także projekty takie jak komputeryzacja, modernizacja innych mniejszych projektów oraz zakup aktywów trwałych. Pożądane były także inwestycje w dział walców, ale zostały one ocenione jako nierealistyczne i z tego względu zostały odroczone.
- 17. Ponadto, w planie przewidziano wdrożenie programu redukcji kosztów, w tym redukcję liczby pracowników z 532 do 407. W tym celu na lata 2002–2006 przewidziano łączne koszty w wysokości 2 910 000 PLN. W szczególności w celu redukcji zatrudnienia o 161

¹¹ Por. IBP 2002, str. 57.

osób przewidziano uzyskanie 823 000 PLN zewnętrznej pomocy publicznej o ekwiwalencie dotacji netto 597 000 PLN. Ponadto, przewidziano pomoc w wysokości 2,754 miliona PLN na badania naukowe i rozwój (dalej zwane „**BiR**”), w tym 1 250 000 PLN na 2002 r. stanowiące 900 000 PLN w przeliczeniu na ekwiwalent dotacji netto oraz 2 540 000 PLN na 2003 r., stanowiące 1 854 000 PLN w przeliczeniu na ekwiwalent dotacji netto¹².

18. Wreszcie zaplanowano także środki na restrukturyzację finansową w wysokości 8,411 miliona PLN w przeliczeniu na ekwiwalent dotacji netto w formie umorzenia długu w wysokości około 3,392 miliona PLN (głównie zobowiązań z tytułu podatku od nieruchomości wobec Urzędu Miasta oraz w mniejszym stopniu na rzecz Urzędu Skarbowego oraz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (**ZUS**)) oraz zmianę harmonogramu spłat zadłużenia w wysokości 6,014 miliona PLN wobec ZUS i Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (**PFRON**), o wartości 5,019 miliona PLN w przeliczeniu na ekwiwalent dotacji netto (5,001 miliona PLN wobec ZUS oraz 18 000 PLN wobec PFRON). Celem restrukturyzacji finansowej było przeznaczenie środków na zakup materiałów i utrzymanie ciągłości produkcji firmy¹³.

3. Pomoc państwa

a) Pomoc przewidziana w ramach planu restrukturyzacyjnego

19. Program restrukturyzacji przewidywał zasadniczo poniższą pomoc:

Tabela 1: Planowana pomoc państwa dla TB na lata 2002–2003

<i>Instytucja</i>	<i>Charakter pomocy</i>	<i>w tys. PLN</i>	<i>w tys. PLN (EDN)</i>
FGŚP (2002 r.) ¹⁴	Rozłożenie na raty	136	3
FGŚP (2003 r.)	Rozłożenie na raty	270	15
Ogółem w formie rozłożeń na raty		406	18
Urząd Miasta Sosnowiec	Umorzenie zobowiązań	2 964	2 964
Urząd Skarbowy	Umorzenie zobowiązań	163	163
ZUS	Umorzenie zobowiązań	265	265
Łączna kwota umorzonych zobowiązań		3 392	3 392
ZUS	Rozłożenie na raty	6 014	5 001
Ogółem	Restrukturyzacja finansowa	9 812	8 411
	Restrukturyzacja zatrudnienia	823	597
	BiR	3 790	2 754
	Całkowita wartość pomocy	14 425	11 762

20. Plan restrukturyzacji zawierał również informacje, że w latach 1997–2001 HB-TB otrzymała pomoc państwa w wysokości 4 422 411 PLN w przeliczeniu na ekwiwalent

¹² Por. IBP 2002, str. 74.

¹³ Por. IBP 2002, str. 74.

¹⁴ Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych - zapewnia spłatę roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy.

dotacji netto. Większość tej pomocy stanowiła pomoc na BiR (3 243 626 PLN). Pomoc w wysokości 196 800 PLN została udzielona na ochronę środowiska, 132 240 PLN – na szkolenia, a pozostała kwota w wysokości 849 746 PLN stanowiła pomoc na rzecz „procesu restrukturyzacji” oraz pomoc „*ad hoc*”¹⁵.

21. W sumie na pomoc dla TB przeznaczono, a następnie zatwierdzono na mocy KPR i protokołu nr 8 kwotę 16 184 411 PLN.

b) Otrzymana pomoc państwa

22. Według opinii niezależnego konsultanta pomoc państwa uzyskana przez przedsiębiorstwo w latach 2002–2003 wyniosła jedynie 2,235 miliona PLN (ekwiwalent dotacji netto)¹⁶. Z tego 2,045 miliona PLN było przeznaczone na BiR, a 190 400 PLN – na restrukturyzację zatrudnienia¹⁷.

23. Ponadto, zgodnie z IBP 2005 przedsiębiorstwo otrzymało dotację budżetową na restrukturyzację zatrudnienia na lata 2004–2006 w wysokości 877 000 PLN¹⁸. Władze polskie wyjaśniły, że rząd przekazał fundusze na wsparcie dla zwolnionych pracowników sektora stalowego by ułatwić im ponowne wejście na rynek pracy poprzez szkolenia służące podniesieniu kwalifikacji albo by zachęcić do skorzystania z możliwości wcześniejszego przejścia na emeryturę poprzez częściową kompensatę w związku z niskimi świadczeniami przysługującymi im po przejściu na wcześniejszą emeryturę. Dotacja została przyznana w wyniku przyjętej w grudniu 2003 r. poprawki do ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. o restrukturyzacji hutnictwa żelaza i stali, precyzującej, że jedynym beneficjentem pomocy jest pracownik, a pracodawca jest tylko pośrednikiem przekazującym fundusze z budżetu zwolnionym pracownikom.

4. Niewprowadzenie w życie planu restrukturyzacji – rozwój sytuacji w latach 2003–2006

24. Restrukturyzacja TB nie przyniosła rezultatów przewidywanych w planie restrukturyzacji i zakończyła się w 2006 r. upadłością przedsiębiorstwa z następujących powodów:

a. Umorzenie długu

25. TB nie było w stanie uzyskać przewidzianego w IBP umorzenia zobowiązań.
26. Umorzenie zobowiązań wobec ZUS, Urzędu Miasta Sosnowiec i Urzędu Skarbowego w wysokości 3 392 000 PLN miało nastąpić na podstawie ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. o restrukturyzacji niektórych należności publicznoprawnych od przedsiębiorców (dalej zwanej „**ustawą z 30/08/2002**”)¹⁹. Ustawa wprowadziła możliwość restrukturyzacji należności publicznoprawnych przedsiębiorstw w trudnej sytuacji finansowej w formie

¹⁵ Por. IBP 2002, str. 30.

¹⁶ Niezależne sprawozdanie monitorujące za 2004 r. z kwietnia 2005 r., str. 14.

¹⁷ Potwierdziły to dane liczbowe zawarte w przekazanym przez Polskę półrocznym sprawozdaniu monitorującym, np. za 2003 r. – patrz sprawozdanie UOKiK nr 2, załącznik 5, str. 5. Fakt, że biznes plan TB na 2005 r. wskazuje mniejszą kwotę, która najwyraźniej nie obejmuje środków na BiR, jest nie do przyjęcia.

¹⁸ Pismo z dnia 2 października 2006 r.

¹⁹ Por. IBP 2002, str. 73.

ich umorzenia. Zgodnie z ustawą dane przedsiębiorstwo musiało złożyć wniosek (wraz z programem restrukturyzacji) do każdego organu publicznego, którego należności miały być objęte restrukturyzacją (dalej zwanego także „**organem restrukturyzacyjnym**”).

27. Organ restrukturyzacyjny, po stwierdzeniu, że proponowany program restrukturyzacji może poprawić sytuację finansową przedsiębiorstwa, wydawał tzw. **decyzję o warunkach restrukturyzacji** wraz z listą należności objętych restrukturyzacją. W przypadku spełnienia przez przedsiębiorstwo wszystkich warunków decyzji, tj. uiszczenia opłaty restrukturyzacyjnej, przedłożenia programu restrukturyzacji i braku innych zaległych zobowiązań, organ restrukturyzacyjny był zobowiązany do wydania „ostatecznej” decyzji umarzającej zobowiązania wymienione w decyzji o warunkach restrukturyzacji (tak zwaną „**decyzję o zakończeniu restrukturyzacji**”).
28. Decyzja ostateczna mogła być jednak wydana najwcześniej po upływie roku od dnia przyjęcia decyzji o warunkach restrukturyzacji i do jej wydania niezbędna była pozytywna opinia Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (polski organ ds. konkurencji, zwany dalej „**UOKiK**”) w zakresie zgodności umorzenia z przepisami o pomocy państwa. W okresie po przyjęciu decyzji o warunkach restrukturyzacji, a przed wydaniem decyzji o zakończeniu restrukturyzacji, planowane do umorzenia zobowiązania musiały być rejestrowane jako zaległości. Ponadto, naliczane były od nich odsetki karne. W rozumieniu Komisji podstawą tych działań było umożliwienie dokonania umorzenia zobowiązań dopiero po stwierdzeniu, że przedsiębiorstwo rzeczywiście realizuje program restrukturyzacji.
29. Komisja została poinformowana, że ZUS, Urząd Miasta Sosnowiec i Urząd Skarbowy nie dokonały takiego umorzenia zobowiązań.
30. Projekt umorzenie zadłużenia TB wobec Urzędu Miasta Sosnowiec (zobowiązanie z tytułu podatku od nieruchomości w wysokości 2 964 000 PLN) został odrzucony przez UOKiK, ponieważ wniosek złożono po 31 grudnia 2003 r., podczas gdy protokół nr 8 zabrania udzielania pomocy państwa przedsiębiorstwom przemysłu stalowego po tej dacie. Z tego względu w dniu 28 kwietnia 2004 r. UOKiK oświadczył, że planowane umorzenie zadłużenia nie może zostać zatwierdzone, ponieważ naruszałoby przepisy protokołu nr 8. Z tych samych powodów w dniu 6 lutego 2004 r. UOKiK wydał negatywną opinię dotyczącą zakładanego umorzenia zadłużenia TB wobec PFRON.
31. Wniosek TB o umorzenie zadłużenia wobec Urzędu Skarbowego (163 000 PLN) został odrzucony przez Urząd Skarbowy. Zgodnie z ustawą z 30/08/2002 mogło to nastąpić jedynie w sytuacji gdyby przedsiębiorstwo nie uiściło „opłaty restrukturyzacyjnej” (wynoszącej 15 % wartości zobowiązań, które mają być umorzone) lub gdyby przedsiębiorstwo posiadało inne zaległe zobowiązania wobec Urzędu Skarbowego.
32. Ostatecznie, jak wynika z biznes planu na rok 2005, z powodów finansowych nie udało się także restrukturyzacja zobowiązań wobec ZUS (265 000 PLN). Jak wyjaśniono powyżej (pkt 26), w celu uzyskania umorzenia należności na mocy ustawy z 30.08.2002 r., przedsiębiorstwo powinno było spłacić lub odroczyć spłatę innych należności publiczno-prawnych nieobjętych restrukturyzacją na mocy ustawy z 30.08.2002 r. Dlatego też IBP 2002 zakładał rozłożenie na raty zadłużenia w wysokości 6 420 000 PLN. W związku z tym Komisja stwierdza, iż TB albo nie osiągnęło z ZUS porozumienia w sprawie rozłożenia spłaty na raty, albo ZUS wydał decyzję, do której warunków jednak TB się nie zastosowało.

b. Wzrost zadłużenia

33. W latach 2001–2006 narosły zobowiązania publicznoprawne TB wobec ZUS, Urzędu Miasta Sosnowiec, Urzędu Skarbowego i PFRON. Wzrost zadłużenia rozpoczął się w 2001 r. i stale powiększał się do grudnia 2002 r. Po krótkim okresie stabilizacji, między lutym 2002 r. a listopadem 2003 r. zadłużenie nadal wzrastało. Dopiero w okresie od listopada 2003 r. do października 2004 r. przedsiębiorstwo znów było w stanie obsługiwać swoje zadłużenie, prawdopodobnie w celu spełnienia wymogów ustawy z 30.08.2002 r., aby móc dokonać umorzenia swoich zobowiązań. Jednakże w listopadzie 2004 r. zadłużenie przedsiębiorstwa znów zaczęło wzrastać.
34. Jesienią 2004 r. po nieudanej próbie umorzenia swoich zobowiązań TB posiadała zaległości w wysokości około 20 milionów PLN. Zostało to potwierdzone w czwartym polskim sprawozdaniu monitorującym za 2004 r. z dnia 8 marca 2005 r., w którym znalazło się szczegółowe zestawienie następujących zaległości:

Tabela 2 – Zadłużenie TB wskazane w polskim raporcie monitorującym z marca 2005 r.

Wierzyciele publiczni (w tys. PLN)	Należności na koniec 2003 r.	Należności na koniec 2004 r.	Należności na koniec stycznia 2005 r.
ZUS	14 956	13 916	14 510
Urząd Miasta Sosnowiec	7 411	5 118	5 371
PFRON	480	678	704
Urząd Skarbowy w Sosnowcu	269	555	524
Inne	115	0	0
Razem	23 231	20 267	21 108

35. Zatem na koniec 2004 r. zobowiązania TB wobec wierzycieli publicznych osiągnęły kwotę około 20 milionów PLN. Władze polskie wskazały, że w 2004 r., w wyniku sprzedaży zbędnego majątku, TB zdołała spłacić około 5 milionów PLN (1,2 mln PLN wobec ZUS i 3,8 miliona PLN wobec Urzędu Miasta). Niezależnie od tego sprawozdanie wskazywało, że po 2004 r. zadłużenie znów wzrosło i w styczniu 2005 r. osiągnęło 21,1 miliona PLN.
36. Władze polskie skorygowały następnie wykazano powyżej kwotę do wysokości 20 761 milionów PLN na koniec 2004 r. W dniu 31.3.2005 r. wzrosła ona do 22,43 miliona PLN, a w dniu 30.6.2005 r. do 22,91 miliona PLN. Od tego czasu przedsiębiorstwo najwyraźniej zdołało sprzedać niektóre aktywa, dzięki czemu do końca 2005 r. obniżyło ono swoje zobowiązania do wysokości 20,87 miliona PLN. Jednak w połowie 2006 r. zadłużenie ponownie wzrosło do 22,11 miliona PLN, a w sierpniu 2006 r. – czyli w chwili ogłoszenia upadłości – osiągnęło kwotę 22,67 PLN.
37. Jak wynika z informacji uzyskanych przez Komisję, w 2004 r. TB nie przedstawiła żadnego kompleksowego planu restrukturyzacji w celu zaplanowania spłaty zadłużenia.
38. Władze publiczne, będące wierzycielami przedsiębiorstwa, podjęły wymagane prawem działania egzekucyjne. Na przykład Urząd Miasta Sosnowiec i ZUS zajęły rachunki

bankowe należące do przedsiębiorstwa celem windykacji swoich należności. Jednak nie były to działania skuteczne, ponieważ wszystkie środki finansowe wpływające na te rachunki są przeznaczane na pokrycie wynagrodzeń pracowników.

39. Dlatego windykacja należności następuje w głównej mierze poprzez ustanawianie obciążeń na nieruchomościach oraz uzyskiwanie prawa użytkowania wieczystego gruntów. Ponadto, własność niektórych aktywów została najwyraźniej przeniesiona na Urząd Miasta na mocy art. 66 ordynacji podatkowej.
40. W szczególności windykacja zadłużenia wobec ZUS nastąpiła poprzez ustanowienie hipotek w wysokości 25 milionów PLN. Ponadto, ZUS posiada zastaw na aktywach produkcyjnych o wartości około 12 milionów PLN, z których zastaw o wartości około 9,5 miliona PLN jest zastawem pierwszorzędny (w tym zastaw pierwszorzędny na linii zgrzewającej W-3, o wartości powyżej 7 milionów PLN).
41. W maju 2007 r. syndyk masy upadłościowej ogłosił listę uznanych zobowiązań TB w stanie upadłości o łącznej wartości 63 miliony PLN. Kwota ta obejmuje zobowiązania publicznoprawne; głównym wierzycielem jest spółka EF, której należności wynoszą 35,9 miliona PLN.

c. Inwestycje

42. TB nie wprowadziła w pełni w życie swojego przewidywanego planu inwestycyjnego o wartości 25 milionów PLN, lecz wydała około 10 milionów PLN na inwestycje i przeznaczyła pewne dodatkowe środki finansowe na BiR.
43. W oparciu o swój IBP spółka TB wprowadziła w życie niektóre inwestycje. W 2003 i 2004 r. inwestycje koncentrowały się na rozwoju produkcji rur do zastosowań motoryzacyjnych. Z tego względu najpierw w 2003 r. zleciła wykonanie linii do zgrzewania rur z powłoką aluminiową (o wartości 3 207 000 PLN), a w 2004 r. – wykonanie linii wzdłużnego cięcia taśm, umożliwiającą produkcję krótkich rur (o wartości 733 000 PLN). Ponadto, zmodernizowane zostały istniejące linie zgrzewające (1 063 000 PLN) oraz niektóre budynki (o wartości 1 379 000 PLN, w tym system ogrzewania), niezbędne do produkcji do celów przemysłu motoryzacyjnego. Z tego względu w latach 2002-2005 w działalność motoryzacyjną zainwestowano w sumie 6,383 miliona PLN. Władze polskie potwierdziły, że wszystkie inwestycje dotyczą majątku, który w międzyczasie został wydzierżawiony BA²⁰.
44. Ponadto, około 3,5 miliona PLN przeznaczono na inne inwestycje dotyczące systemów IT, zakup innych dóbr kapitałowych i inne projekty.²¹
45. Co więcej, na lata 2005-2006 przewidziano dodatkową kwotę w wysokości od 12 do 13 milionów PLN, z czego uruchomienie produkcji elementów rur wykonanych z chromu miało być przyspieszone, dzięki czemu na 2006 r. planowano zakup nowej linii zgrzewającej (około 6 milionów PLN), która w rozumieniu Komisji jednak nie powstała.

²⁰ Pismo Polski z dnia 23 stycznia 2007 r.

²¹ Patrz IBP 2005, str. 69.

d. Ogólne wyniki przedsiębiorstwa

46. TB nie udało przezwyciężyć trudności finansowych i nie uzyskało żadnych kredytów bankowych.
47. W okresie restrukturyzacji TB nie było w stanie uzyskać wsparcia finansowego od kredytodawców oraz lokalnych instytucji finansowych.²² W rzeczywistości już w 2003 r. bank ograniczył oferowane spółce instrumenty kredytowe. Sytuacja uległa poprawie jedynie dzięki pojawieniu się inwestora finansowego - GFR - który wykupił znaczną liczbę obligacji, zamienionych następnie na pożyczki długoterminowe. Niemniej jednak także w 2004 r. TB nie było w stanie uzyskać kredytu bankowego.²³
48. Wiąże się to z faktem, że w okresie restrukturyzacji TB nie było w stanie osiągnąć rentowności. Działo się tak pomimo bardzo pozytywnych zmian na rynku.
49. W rzeczywistości w 2003 r., jak wynika z niezależnych sprawozdań finansowych, sprzedaż TB pozostawała znacznie poniżej docelowej sprzedaży w wysokości 48 tys. ton rur i wynosiła jedynie 30 tys. ton²⁴. Ponadto, przedsiębiorstwo zmagало się z taryfami nałożonymi na szeroką taśmę walcowaną na gorąco, główny surowiec do produkcji, oraz nieudaną strategią promocji cenowej, której skutkiem były niższe przychody. Dlatego 2004 r. spółka zakończyła ujemną marżę operacyjną w wysokości 5 milionów PLN (jej obroty wyniosły 92 miliony PLN). Wskutek tego przedsiębiorstwo nie udało przejść pozytywnie testu rentowności Komisji. W sprawozdaniu podsumowującym ze stycznia 2004 r. niezależny konsultant Komisji uznał, że TB „w dalszym ciągu prowadzi działalność handlową, będąc faktycznie niewypłacalna”²⁵.
50. W 2004 r. także trzecie polskie sprawozdanie monitorujące z września 2004 r. wskazało, że spółka TB miała niską płynność finansową, a nadwyżka finansowa nie mogła pokryć spłaty rat kredytu wraz z odsetkami, co sprawiło, że istniało wysokie ryzyko braku terminowej spłaty rat kredytu²⁶. Czwarte polskie sprawozdanie za 2004 r. zawierało szczegółowe dane na temat zaległych zobowiązań (patrz pkt 34 powyżej) oraz informowało, że przedsiębiorstwo nie uzyskało wsparcia od instytucji finansowych, nie zrealizowało planu redukcji zatrudnienia, ani też nie osiągnęło planowanego poziomu wydajności produkcji. Ponadto, jeśli chodzi o sytuację finansową przedsiębiorstwa stwierdzono, iż „wśród wszystkich przedsiębiorstw należących do analizowanej grupy Technologie Buczek Sp. z o.o. [TB] ponosi najwyższe ryzyko utraty płynności finansowej. Ryzyka nie zmniejsza uzyskanie zysku netto z prowadzonej działalności gospodarczej, ponieważ nie przynosi ono dodatkowego wpływu środków pieniężnych. [...] Dowodem istnienia ryzyka jest wysoki poziom finansowania aktywów przez zobowiązania, w tym znaczący udział zaległości wobec instytucji publiczno-prawnych. Sytuacja ta powoduje niechęć właścicieli kapitału do inwestowania w przedsiębiorstwo, potwierdzoną trudnościami w uzyskaniu kredytu bankowego”.

²² Por. niezależne sprawozdanie monitorujące za 2003 r. ze stycznia 2004 r., str. 7.

²³ Por. czwarte polskie sprawozdanie za 2004 r. z marca 2005 r., str. 168.

²⁴ Por. niezależne sprawozdanie monitorujące za 2003 r. ze stycznia 2004 r.

²⁵ Por. niezależne sprawozdanie monitorujące za 2003 r. ze stycznia 2004 r., str.16. W sprawozdaniu za 2004 r. odnotowano nawet, że wyniki przedsiębiorstwa w 2003 r. były *znacznie* gorsze niż szacowane na okres po 10 miesiącach (od daty pierwszego monitorowania).

²⁶ Patrz trzecie polskie sprawozdanie za okres od stycznia do czerwca 2004 r. ze stycznia 2004 r.

51. Opinia władz polskich została potwierdzona przez niezależne sprawozdanie monitorujące z maja 2005 r.²⁷ Potwierdziło ono, że w 2004 r. pomimo hossy na rynku stali i rosnących cen stali (ceny były o 30 % wyższe niż prognozowano) TB odnotowała ujemną marżę operacyjną i sprzedaż na poziomie o 20 % niższym niż prognozowano. Z tego względu konsultant stwierdził, że „na podstawie wyników przedsiębiorstwa w 2003 i 2004 r. można uznać, iż istnieje duże ryzyko, że przedsiębiorstwo nie osiągnie zdolności do konkurowania na rynku do końca 2006 r.”²⁸
52. We wrześniu 2005 r. piąte polskie sprawozdanie potwierdziło, że „TB utraciło płynność finansową”. W sprawozdaniu podkreślono także, że utrata płynności wynikała z wydzielenia działalności walcowni.²⁹

e. Zmiany strategii

53. TB kilkakrotnie zmieniła zarząd oraz strategię działalności.
54. TB podjęła próbę przeprowadzenia różnych zmian strukturalnych w przedsiębiorstwie. Kilkakrotnie odwoływano zarząd przedsiębiorstwa: w 2003 r., w 2005 r. (w lutym i październiku) oraz w 2006 r.
55. Na koniec 2003 r., we wrześniu 2005 r. i na początku 2006 r. TB zmieniła swoją strategię restrukturyzacji. W IBP 2005 r. wyraźnie zmieniono strategię poprzez zawężenie działalności TB do rur stalowych z powłoką aluminiową oraz rur wykonanych ze stali chromowanej. W tym celu planowano redukcję zatrudnienia do 267 osób. Zaktualizowany IBP najwyraźniej nakładał na TB obowiązek zaprzestania produkcji niedochodowych rur ze stali wysokostopowanych bez szwu oraz rur zgrzewanych. Przedsiębiorstwo zaprzestało również produkcji rur zgrzewanych ze stali chromowych.
56. Ponadto, jak władze polskie wskazały w piśmie z dnia 14 lutego 2006 r., od 2006 r. TB miała zamiar zakończyć proces produkcji w 2007 r. i chciała jedynie pozostać spółką zarządczą. TB miała założyć nowe przedsiębiorstwo w celu stworzenia czołowego polskiego przedsiębiorstwa wyspecjalizowanego w produkcji rur aluminiowych i chromowanych na potrzeby przemysłu motoryzacyjnego. W tym celu miano utworzyć odrębne przedsiębiorstwo, ponieważ „trwająca restrukturyzacja aktywów i finansów TB [...] uniemożliwia osiągnięcie stabilizacji finansowej, spłatę zaległości budżetowych i uzyskanie kredytu dającego dostęp do tańszych źródeł finansowania”³⁰. Miało ono korzystać z linii zgrzewających W-4 i W-2 w drodze dzierżawy od TB, a jednocześnie przeniesiono by do niego całą siłę roboczą (z wyjątkiem kilku pracowników, którzy mieli prowadzić TB). Także niezbędna infrastruktura została najwyraźniej wyodrębniona z majątku TB. Pozostałe maszyny zgrzewające miały być zatem sprzedane z powodu restrukturyzacji aktywów. Biorąc pod uwagę to, iż produkcja miała być zakończona do końca 2006 r., Komisja uznaje, że nowa strategia restrukturyzacji zakładała faktyczną likwidację TB.

²⁷ Por. niezależne sprawozdanie monitorujące za 2004 r. z maja 2005 r.

²⁸ Por. niezależne sprawozdanie monitorujące za 2004 r. z maja 2005 r., str. 1.

²⁹ Por. piąte polskie sprawozdanie z 9.9.2005, str. 18.

³⁰ Planu nigdy nie przedłożono Komisji, lecz jego treść została najwyraźniej odzwierciedlona w piśmie Polski z dnia 14 lutego 2006 r.

57. W międzyczasie w dniu 15 września 2006 r. TB złożyła wniosek o ogłoszenie upadłości. Grupa TB w stanie upadłości może dalej prowadzić działalność gospodarczą. Działalność TB polega obecnie na dzierżawieniu aktywów na rzecz przedsiębiorstw zależnych. Zarządca masy upadłości planuje sprzedać zorganizowane części przedsiębiorstwa i do tego momentu prowadzić działalność w zakresie dzierżawy.

f. Restrukturyzacja grupy

58. TB dokonała restrukturyzacji grupy i wydzieliła dwa dochodowe obszary działalności, tj. produkcję walców ze stali chromowanej do HB oraz działalność w zakresie produkcji rur ze stali aluminiowej i chromowanej do BA (patrz pkt 14 powyżej).
59. Działalność TB w zakresie produkcji walców nie została uznana za część głównej działalności spółki. Już w 2002 r. IBP wskazał, iż nie należy więcej inwestować w HB, lecz należy dokonać jej wyodrębnienia.
60. HB została założona w grudniu 2004 r. a jej kapitał zakładowy wynosił wówczas 100 000 PLN. W kolejnym roku jego wartość wzrosła do 14 911 600 PLN poprzez wniesienie dnia 17 stycznia 2005 r. aktywów o wartości 3 330 900 PLN, w lutym /marcu 2005 r. kapitału o wartości 3 850 000, w listopadzie 2005 r. ponownie kapitału o wartości 1 830 700 PLN oraz dnia 13 lipca 2006 r. aktywów niematerialnych o wartości 5 800 000 PLN.
61. Na podstawie tak zwanej metody szwajcarskiej wartość całkowita HB została oszacowana na 38 milionów PLN. W efekcie tego wartość rynkowa przedsiębiorstwa jest znacznie wyższa niż wartość jego akcji równa 14,9 miliona PLN. W rzeczywistości HB osiąga zyski. Nie ma zaległości wobec instytucji publicznych. Na przełomie czerwca i lipca 2005 r. HB dokonała zakupu nieruchomości i maszyn od TB na kwotę 9 450 013 PLN, których wartość oszacowano na 10 430 194 PLN. Pozostał zastaw na aktywach, a HB zgodnie z polskim prawem (art. 112 ustawy podatkowej), zostało nawet dłużnikiem solidarnym z TB w odniesieniu do niektórych należności TB wobec ZUS.
62. Działalność BA została wznowiona w 2005 r. w celu przejęcia działalności w zakresie rur aluminiowych i chromowanych. W tym celu pracownicy TB zostali przeniesieni do BA, a w lipcu 2006 r. przedsiębiorstwo zostało dokapitalizowane kwotą 1 550 000 PLN. Ponadto, BA dzierżawi od TB aktywa produkcyjne wykorzystywane do produkcji układów wydechowych na potrzeby przemysłu motoryzacyjnego (w tym linie zgrzewające W2 i W4 oraz linię wzdłużnego cięcia taśm). Umowa dzierżawy zawarta jest na czas nieokreślony, a BA płaci z tego tytułu 258 000 PLN miesięcznie plus VAT. Na tej podstawie BA ewidentnie korzysta ze zrealizowanych inwestycji dotyczących tych aktywów. W rzeczywistości siódme sprawozdanie Polski potwierdza, że TB przekazała BA 20 tys. ton zdolności produkcyjnej.³¹
63. W lutym 2004 r. spółka EF podpisała z TB umowę o świadczenie usług faktoringowych. W celu zapewnienia zgodności z umową dokonano rejestracji zastawów na udziałach HB i BA. W ten sposób EF stała się największym wierzycielem TB. Jako że EF była tylko akcjonariuszem GFR, roszczeń EF nie uważa się za inwestycje kapitałowe w TB.
64. TB jest obecnie właścicielem 51,2 % udziałów BA. Pozostałe udziały w BA zostały przejęte przez EF w trakcie egzekucji zastawu w dniu 20 lipca 2006 r. tytułem

³¹ Por. siódme sprawozdanie Polski z 10.9.2006 r., str. 15.

zaspokojenia długów. Zaspokojenie zostało dokonane według wartości nominalnej udziałów w wysokości 7,2 miliona PLN.

65. EF jako wierzyciel złożył do zarządcy wniosek o wyłączenie z masy upadłości 48,8 % udziałów HB. Wniosek ten został jednak odrzucony przez sędziego we wrześniu 2006 r.

III. Podstawy wszczęcia postępowania

66. W decyzji w sprawie wszczęcia postępowania Komisja stwierdziła, że restrukturyzacja TB nie jest zgodna z protokołem nr 8 i podniosła trzy kwestie:

- a) w związku z tym, że program restrukturyzacji nie został zrealizowany postanowiła zbadać, czy miało miejsce wykorzystanie pomocy na restrukturyzację niezgodnie z przeznaczeniem;
- b) czy brak egzekucji zaległości wobec instytucji publicznych mógł stanowić pomoc państwa w rozumieniu art. 87 ust. 1 Traktatu WE;
- c) czy przyznano dodatkowe wsparcie budżetowe na restrukturyzację zatrudnienia po 2003 r., potencjalnie stanowiące pomoc państwa w rozumieniu art. 87 ust. 1 Traktatu WE.

67. Komisja wskazała, że za beneficjenta pomocy uznaje całą grupę.

IV. Uwagi Polski

68. Po pierwsze władze polskie podważają fakt, że pomoc na restrukturyzację została niewłaściwie wykorzystana. Polska dowodzi, że pomoc ta nie była w całości pomocą na restrukturyzację.

- a) Dotyczy to przede wszystkim pomocy na BiR przyznanej w latach 2002–2003. W istocie spółka TB wykorzystwała główną część pomocy przyznanej jej w ramach programu restrukturyzacji na BiR. Polska zapewniła, że pomoc rzeczywiście wykorzystano na cele BiR. Polska przekazała informacje dotyczące rozporządzenia Przewodniczącego Komitetu Badań Naukowych z dnia 30 listopada 2001 r. w sprawie kryteriów i trybu przyznawania i rozliczania środków finansowych ustalanych w budżecie państwa na naukę. Zgodnie z tym rozporządzeniem, wydatki na BiR były odpowiednio monitorowane na podstawie złożonych faktur oraz szczegółowych sprawozdań rocznych wskazujących, iż niewłaściwe wykorzystanie pomocy nie miało miejsca.
- b) Ponadto, pomoc na zatrudnienie przyznana przed 2004 r. została uznana za pomoc zgodną ze wspólnym rynkiem zważywszy, że zgoda na nią była związana z innymi czynnikami podnoszonymi w negocjacjach akcesyjnych. Polskie władze nie twierdzą jednak, że pomoc ta była zgodna ze wspólnym rynkiem, jako pomoc przeznaczona na cele inne niż restrukturyzacja.

- c) Polska dowodzi także, że część pomocy przyznanej przed 2002 r. została rzeczywiście wykorzystana na BiR, ochronę środowiska oraz cele szkoleniowe i została wydana na deklarowany cel.
69. Po drugie władze polskie przekazały pewne wyjaśnienia właściwych wierzycieli instytucjonalnych, ZUS-u, Urzędu Miasta Sosnowca i PFRON-u, dotyczące podjętych przez nich działań egzekucyjnych, aby podkreślić, iż instytucje te zachowywały się jak prywatni wierzyciele.
- a) ZUS w trakcie działań egzekucyjnych zajął rachunki i należności przedsiębiorstwa, a w 2005 r. zdołał wyegzekwować kwotę 2,3 miliona PLN. Ponadto, ZUS posiada hipotekę na nieruchomości TB o wartości przekraczającej 25 milionów PLN oraz ustanowił zastaw finansowy na aktywach przedsiębiorstwa, których wartość wynosi 12,2 miliona PLN. Według ZUS nie było jednak podstaw, aby twierdzić, że w przypadku ogłoszenia upadłości TB zaspokojona byłaby większa część należności niż w przypadku podjęcia intensywnego postępowania egzekucyjnego przeciwko TB. Prawdopodobne było natomiast, że otrzymana cena sprzedaży aktywów byłaby znacznie niższa niż większość zabezpieczonych zastawem zobowiązań. Ponadto, większość przymusowych hipotek obciążających aktywa TB, które zostały ustanowione na rzecz ZUS, została poprzedzona zabezpieczeniami ustanowionymi na rzecz innych wierzycieli, które w przypadku wyprzedaży nieruchomości w związku z postępowaniem upadłościowym miałyby pierwszeństwo w zaspokojeniu istniejących roszczeń.
- b) Urząd Miasta Sosnowiec prowadził postępowanie egzekucyjne poprzez zajęcie rachunków bankowych (wartość wyegzekwowanych należności wynosi około 1,7 miliona PLN) oraz zajęcie roszczeń w formie czynszu (wpływy równe 0,5 miliona PLN). Roszczenia Urzędu Miasta zostały także zabezpieczone w drodze rejestracji przymusowych hipotek o łącznej wartości 3,2 miliona PLN plus odsetki.
- c) PFRON poinformował, że prowadził postępowanie egzekucyjne przeciwko TB w 2005 r. poprzez wydanie 6 tytułów egzekucyjnych, które doprowadziły do częściowej spłaty w lipcu 2006 r.
70. Po trzecie Polska odpowiedziała na wątpliwości Komisji Europejskiej dotyczące wsparcia w zakresie restrukturyzacji zatrudnienia po 2003 r. Wyjaśniła ona, iż ustawa z dnia 24 sierpnia 2001 r. o restrukturyzacji hutnictwa żelaza i stali została zmieniona w grudniu 2003 r. w takim zakresie, że wsparcie było przeznaczone wyłącznie na pomoc zwolnionym pracownikom, przy czym huty były wykorzystywane jedynie jako pośrednicy przekazujący fundusze (patrz pkt 20 powyżej).
71. Władze polskie uważają, że spółki zależne TB można pociągnąć do odpowiedzialności jedynie w przypadku, gdyby rzeczywiście skorzystały z pomocy. Twierdzą one ponadto, że wpłaty kapitału i aktywów zostały przeprowadzone w odpowiedni sposób. Co więcej polskie władze zauważają, że HB nie jest producentem stali i nie podlega w związku z tym przepisom protokołu nr 8.

V. Ocena środków pomocy

1. Obowiązująca podstawa prawna

72. Punkt 1 protokołu nr 8 stanowi, że „nie naruszając postanowień art. 87 i 88 Traktatu WE, pomoc państwa udzielaną przez Polskę dla celów restrukturyzacji na rzecz określonych części polskiego hutnictwa uznaje się za zgodną ze wspólnym rynkiem”, jeśli między innymi spełnione są warunki określone w tym protokole.
73. Okres karencji na udzielanie pomocy restrukturyzacyjnej dla polskiego hutnictwa w ramach Układu Europejskiego został przedłużony przez Radę do momentu przystąpienia Polski do UE. Ustalenie to zawarto w protokole nr 8 do Traktatu o przystąpieniu Polski do UE. Aby ten cel osiągnąć obejmuje on ramy czasowe przed przystąpieniem i po nim. Dokładniej rzecz ujmując, upoważnia do udzielenia ograniczonej ilości pomocy na cele restrukturyzacji w latach 1997-2003 i zakazuje dalszej pomocy państwa na cele restrukturyzacji polskiego hutnictwa w latach 1997-2006. W tym względzie wyraźnie różni się od innych przepisów Traktatu o przystąpieniu, takich jak mechanizm przejściowy określony w załączniku IV („procedura dotycząca istniejącej pomocy”), który dotyczy jedynie pomocy państwa udzielanej przed przystąpieniem w takim stopniu, w jakim „ma ona nadal zastosowanie po” dacie przystąpienia. Protokół nr 8 można więc postrzegać jako *lex specialis*, który w zakresie spraw jakich dotyczy, zastępuje inne przepisy Traktatu o przystąpieniu³².
74. Komisja zauważa również, że zakres KPR i protokołu nr 8 nie jest ograniczony do zakresu załącznika 1 Traktatu EWWiS. Zamiast tego protokół nr 8 obejmuje również niektóre sektory stali nie objęte Traktatem EWWiS³³, w szczególności rury bez szwu i duże rury zgrzewane. Jest to zgodne z definicją stali w rozumieniu wspólnotowych przepisów dotyczących pomocy państwa³⁴, która obowiązywała w momencie wejścia w życie protokołu nr 8. Przede wszystkim wynika ona z zakresu KPR, który wprowadzany jest protokołem nr 8. W istocie połowa beneficjentów w ostatecznym KPR to producenci rur, mianowicie Huta Andrzej S.A. w upadłości, Huta Batory S.A. w upadłości, Huta Pokój, spółka zależna przedsiębiorstwa Mittal Steel Poland (były PHS), oraz TB S.A. Dlatego też protokół nr 8 stosuje się również do producentów rur, w szczególności TB.
75. W związku z tym, jako że art. 87 i 88 Traktatu WE normalnie nie dotyczą pomocy udzielonej przed przystąpieniem, która nie ma zastosowania po przystąpieniu, przepisy protokołu nr 8 rozszerzają monitorowanie pomocy państwa w rozumieniu Traktatu WE na wszelką pomoc udzieloną na restrukturyzację polskiego hutnictwa w latach 1997-2006.
76. Możliwe jest podjęcie decyzji zgodnie z art. 88 ust. 2 Traktatu WE po przystąpieniu Polski do UE, ponieważ przy braku przepisów szczegółowych w protokole nr 8, powinno się stosować zwykłe reguły i zasady. Dlatego też stosuje się również rozporządzenie Rady (WE) nr 659/1999 z dnia 22 marca 1999 r. ustanawiające szczegółowe zasady stosowania art. 93 Traktatu WE (dalej zwane „**rozporządzeniem proceduralnym**”)³⁵.

³² Patrz decyzja z 5.7.2005, sprawa C 20/04, *Huta Częstochowa* Dz.U. 2006 L 366/1

³³ Patrz Dz.U. 1998 C 320/3.

³⁴ Patrz załącznik B Wielosektorowych zasad ramowych (Dz.U. 2002 C 70/8), który został zastąpiony załącznikiem I wytycznych w sprawie krajowej pomocy regionalnej na lata 2007-2013 (Dz.U. 2006 C 54/13).

³⁵ Dz.U. 1999 L 83/1.

2. Istnienie pomocy

77. Zgodnie z art. 87 ust. 1 Traktatu WE pomoc państwa, czyli wszelka pomoc przyznawana przez państwo członkowskie lub przy użyciu zasobów państwowych w jakiejkolwiek formie, która zakłóca lub grozi zakłóceniem konkurencji poprzez sprzyjanie niektórym przedsiębiorstwom, jest niezgodna ze wspólnym rynkiem w zakresie, w jakim wpływa na wymianę handlową między państwami członkowskimi.
78. Polska została upoważniona na mocy protokołu nr 8 do udzielenia TB pomocy restrukturyzacyjnej w celu realizacji jej programu restrukturyzacji.
79. Jednak przyznanie pomocy było możliwe w ograniczonym okresie, który upłynął z końcem 2003 r. Po tym okresie Polska straciła prawo do udzielania pomocy na restrukturyzację w ramach protokołu nr 8. Każda pomoc naruszałaby zatem ust. 18 lit. c) protokołu nr 8 zakazujący udzielenia dodatkowej pomocy państwa na rzecz hutnictwa, w szczególności beneficjentów pomocy wymienionych w protokole.
80. Pomimo tego władze polskie nadal udzielały TB lub przedłużały niespłacone kredyty po 2003 r., co należy uznać za pomoc państwa w rozumieniu art. 87 ust. 1 Traktatu WE.
81. Komisja przypomina, że art. 87 ust. 1 TWE dotyczy interwencji, które – występując w różnych formach – zmniejszają zwykle obciążenia budżetu przedsiębiorstwa i tym samym, nie stanowiąc subwencji *sensu stricto*, mają ten sam charakter i identyczne skutki. Zostało to wielokrotnie potwierdzone w przypadkach, gdy instytucja publiczna odpowiedzialna za pobieranie składek na ubezpieczenie społeczne toleruje niedotrzymanie lub opóźnienie płatności tych składek, ponieważ zachowanie to poprzez zmniejszenie obciążeń związanych z normalnym funkcjonowaniem systemu ubezpieczeń społecznych bez wątplenia daje przedsiębiorstwu będącemu beneficjentem pomocy znaczącą przewagę konkurencyjną.³⁶ Zamiast odroczenia płatności wierzyciel publiczny mógł zażądać natychmiastowej spłaty przysługujących mu należności, w razie konieczności zaspokajając się z hipoteki ustanowionej na jego rzecz.³⁷
82. Aby ustalić istnienie przewagi, którą można zaklasyfikować jako pomoc państwa dla celów art. 87 ust. 1 TWE, Komisja musi wykazać, że działanie władz publicznych nie miało cech działań hipotetycznego wierzyciela prywatnego, który, w zakresie, w jakim jest to możliwe, byłby w tej samej sytuacji względem dłużnika.³⁸
83. Tytułem wstępnej uwagi Komisja zauważa, że sam fakt istnienia wcześniejszej pomocy państwa na rzecz przedsiębiorstwa uniemożliwia, na podstawie utrwalonego orzecznictwa sądów wspólnotowych, rozpatrywania sprawy z perspektywy hipotetycznego wierzyciela prywatnego, ponieważ taki hipotetyczny wierzyciel już wcześniej oczywiście nie tolerowałby umorzenia pierwotnego zadłużenia, w przeciwnym przypadku nie byłaby to

³⁶ Sprawa C-256/97 *DMT* [1999] Zb.Orz. str. I-3913 pkt 21.

³⁷ Sprawa T-36/99 *Lenzing*, [2004] Zb.Orz. str. II-3597, pkt 146.

³⁸ Por. C-342/96 *Tubacex* [1999] Zb.Orz. str. I-2459, pkt 46, C-256/97 *DMT* [1999] Zb.Orz. str. I-3913, pkt 21, C-480/98 *Magefesa* [2000] Zb.Orz. str. I-8717, T-152/99 *HAMSA* [2002] Zb.Orz. str. II-3049 pkt 167

bowiem pomoc.³⁹ W szczególności dotyczy to sytuacji restrukturyzacji przedsiębiorstwa, w której oba środki przypadają na okres restrukturyzacji.

84. Ponadto, brak zaktualizowanego planu restrukturyzacji uniemożliwia dokonanie oceny z punktu widzenia hipotetycznego wierzyciela prywatnego. Również w tym przypadku, według utrwalonego orzecznictwa, rozpatrując umowę o restrukturyzację zadłużenia z perspektywy inwestora działającego na zasadach rynkowych, inwestor ten zażądałby kompleksowej aktualizacji planu restrukturyzacji. Żaden prywatny wierzyciel lub inwestor nie zaakceptowałby restrukturyzacji bez takiego planu,⁴⁰ jak stało się to w omawianym przypadku.
85. Co więcej, nawet na podstawie hipotetycznego planu restrukturyzacji żaden hipotetyczny inwestor nie zawarłby dodatkowej umowy w sprawie restrukturyzacji.
86. Komisja nie podważa faktu, że brak egzekucji należności publicznoprawnych, które kwalifikowały się do umorzenia długu na mocy IBP/KPR był przez pewien czas usprawiedliwiony na mocy mechanizmów przewidzianych w ustawie z dnia 30/08/2002. W rzeczywistości egzekucja zobowiązań objętych restrukturyzacją na podstawie ustawy z 30/08/2002 była zakazana do momentu zakończenia postępowania restrukturyzacyjnego lub przerwania postępowania z powodów wymienionych w ustawie. Ponadto, Komisja bierze pod uwagę, że jeśli chodzi o zadłużenie dodatkowe, które nie było objęte restrukturyzacją, wierzyciele mogli liczyć na poprawę sytuacji finansowej TB w wyniku planowanego umorzenia zadłużenia, a zatem mogli mieć powody zawieszenia egzekucji spłaty zadłużenia do momentu udzielenia pomocy w oparciu o ustawę z 30/08/2002.
87. Oczywiście jest jednak, że restrukturyzacja na podstawie ustawy z 30/08/2002 nie powiodła się, najwyraźniej przynajmniej częściowo w wyniku niezgodności z protokołem nr 8, jak przedstawiono w negatywnej opinii UOKiK (pierwszej z dnia 6 lutego 2004 r.), a w części w wyniku problemów finansowych przedsiębiorstwa, które uniemożliwiły TB zastosowanie się do warunków prawa krajowego. Komisja uznaje, że informacje o tym niepowodzeniu musiały dotrzeć do głównych wierzycieli publicznych, takich jak ZUS, Urząd Gminy i Urząd Skarbowy, ponieważ wszyscy oni brali udział w pierwotnej restrukturyzacji zadłużenia. Podobnie, PFRON powinien być zostać ostrzeżony poprzez opinię UOKiK dotyczącą zadłużenia TB wobec PFRON.
88. Od chwili niepowodzenia wcześniejszej umowy o restrukturyzacji można się spodziewać szczególnej ostrożności ze strony inwestora prywatnego, który dokładnie zbadałby sytuację ekonomiczną dłużnika.⁴¹ Zgodnie z tym, uważne rozważenie korzyści

³⁹ Sprawa T-11/95 *BP Chemicals* [1998] Zb.orz. str. II-3235, pkt 170 i 179, w której Sąd orzekł, że dokapitalizowania nie można rozpatrywać w oderwaniu od trwającej restrukturyzacji. Innymi słowy orzekł on, iż w przypadku udzielenia pomocy na restrukturyzację przedsiębiorstwu w trudnej sytuacji finansowej, inne wsparcie finansowe nie powinno, w normalnych warunkach, przejść testu inwestora w gospodarce rynkowej.

⁴⁰ Por. sprawa T-126/96 i T-127/96 *BFM i EFIM* [1998] Zb.Orz. str. II-3437, pkt 86. Także sprawa T-318/00 *Freistaat Thüringen przeciwko Komisji* (CDA Alrechts) [2005] Zb.Orz. str. II-4179, w której Sąd w pkt 200 i 248 stwierdza: „Należy bowiem podkreślić, że w kontekście katastrofalnej sytuacji, w której znajdowała się PA w chwili zawarcia tego porozumienia, każdy rozsądny inwestor, działający z zachowaniem należytej staranności w warunkach gospodarki rynkowej, dokonałby najpierw pogłębionej analizy sytuacji gospodarczej przedsiębiorstwa i zażądałby sporządzenia planu restrukturyzacji przewidującego zyski, zanim przyznałby mu tak znaczne kredyty – a tym bardziej, zanim dokonałby nabycia tego przedsiębiorstwa.”

⁴¹ Podobnie: wyrok T-36/99 *Lenzing*, [2004] Zb.Orz. str. II-3597 pkt 140 et seq.

wynikających z odroczenia spłaty zadłużenia pokazałoby, że potencjalna spłata nie przewyższyłaby bezpiecznego zwrotu wynikającego z możliwej likwidacji firmy.⁴² W rzeczywistości ponowna umowa w sprawie odroczenia spłaty musiałaby wymagać, aby restrukturyzacja w każdym przypadku prowadziła do rentowności przedsiębiorstwa, i żeby zaległości nie wzrastały, tak aby wierzyciel mógł oczekiwać zwrotu należności w rozsądnym czasie.

89. W przypadku TB powrót do rentowności na koniec 2004 r. był wysoce wątpliwy, ponieważ przedsiębiorstwo osiągało w 2003 i 2004 r. negatywne marże operacyjne, jak wskazano w pkt 49 do 51. Obroty przedsiębiorstwa nie były w stanie pokryć kosztów. Ponadto, TB nie zdołało wykorzystać hossy w sektorze hutnictwa w 2004 r. Z tego względu wszelkie wskazania dotyczące perspektyw odzyskania przez TB rentowności były negatywne.
90. Ponadto, zważywszy na to, że TB utraciło swoją wypłacalność, zadłużenie TB stopniowo wzrastało. Od listopada 2004 r. TB nie było w stanie, pomimo procesu restrukturyzacji, dłużej spłacać swojego bieżącego zadłużenia. Z tego względu żadna rozsądna spłata zaległych długów nie byłaby możliwa w ramach jakiegokolwiek hipotetycznej, ponownej restrukturyzacji zadłużenia.
91. Zważywszy, że wierzyciele publiczni tj. Urząd Miasta, ZUS, PFRON i Urząd Skarbowy posiadali dobre zabezpieczenia, mieli okazję przekształcić je w gotówkę w ramach procedury zbiorowej prowadzonej na mocy polskiego prawa upadłościowego w związku z niewypłacalnością. Komisja nie może przyjąć argumentu ZUS, iż nie posiadał on dobrych zabezpieczeń, ponieważ informacje przedstawione przez władze polskie wskazują, że, nawet jeśli nie całość, to znaczna część zastawów była zastawami pierwszorzędnymi (patrz pkt 40 powyżej). W związku z pogorszeniem sytuacji przedsiębiorstwa i jego aktywów, wykorzystanie tych zabezpieczeń wydawało się ekonomicznie bardziej sensowne niż restrukturyzacja⁴³.
92. Ponadto, nawet jeśli hipotetyczny plan restrukturyzacji proponowałby jakąś hipotetyczną restrukturyzację aktywów, taka propozycja nie powinna zmniejszać niechęci wierzycieli prywatnych do zgody na restrukturyzację. Wynika to z faktu, że wszystkie aktywa firmy, tak zadłużonej jak TB, są zazwyczaj obciążone zastawem i z tego względu w bardzo niewielkim stopniu gwarantują jakiegokolwiek przychody w przypadku ich wyprzedaży. Rzeczywiście, mimo że w 2005 r. przedsiębiorstwo kilkakrotnie ogłaszało restrukturyzację aktywów, nie było ono w stanie uzyskać z ich sprzedaży więcej niż 5 milionów PLN w gotówce.
93. Komisja rozumie, że w 2004 r. (oraz później) TB dokonała kilku prób spłaty części zadłużenia, lecz zauważa, że spłaty te jedynie w niewielkim stopniu pokryły kwoty naliczonych odsetek (patrz skutki spłaty 5 milionów PLN w 2004 r. w tabeli w pkt 34).
94. Wreszcie należy podkreślić, celem dopełnienia obrazu, iż plan z września 2005 nie stanowił pod żadnym względem właściwej podstawy dla dalszej restrukturyzacji zadłużenia. Zważywszy, że przedsiębiorstwo miało zostać zlikwidowane, jest oczywiste,

⁴² Wyrok T-152/99 *HAMSA* [2002] Zb.Orz. str. II-3049 pkt 170.

⁴³ W tym sensie, wyrok T- 36/99, *Lenzing* [2004] Zb.Orz. str. II-3597, pkt 160, w którym Sąd Pierwszej Instancji stwierdził, iż wierzyciel publiczny posiadający dobre zabezpieczenia nie ma podstaw, aby zbyt długo zwlekać z zastosowaniem środków egzekucji zbiorowej.

że prowadzenie działalności przez przedsiębiorstwo nie przyniosłoby dalszych zysków oraz że likwidacja byłaby jedynym rozwiązaniem. W rzeczywistości plan wskazał, że ZUS mógł liczyć jedynie na częściową spłatę zadłużenia. Spłata ta miała pochodzić z restrukturyzacji aktywów o wartości 20 milionów PLN do końca 2005 r., co wydawało się nierealistyczne w związku z powodami określonymi w poprzednim paragrafie. Także proponowane płatności miesięczne po 2005 r. w wysokości 100 000 PLN zależne od zdolności płatniczej TB nie były realne, ponieważ TB nie prowadziło już działalności.

95. Przeciwnie, TB przyznało w swoim IBP 2005, że w przesunięciu aktywów do BA widzi jedyną możliwość odzyskania rentowności działalności. To pociągało za sobą nie tylko wydzielenie jedynej dochodowej działalności (BA), ale determinowało także los TB, tj. jej likwidację.
96. Podsumowując, Komisja uznała, że hipotetyczny wierzyciel prywatny optowałby za egzekucją swoich roszczeń już pod koniec 2004 r. W tym czasie stało się jasne, że TB nie była w stanie honorować swoich wcześniejszych umów w sprawie restrukturyzacji zadłużenia oraz że nie będzie już w stanie płacić swoich bieżących zobowiązań; jednocześnie nie przedstawiono żadnego zaktualizowanego planu restrukturyzacji ani nie było prawdopodobne żeby przedsiębiorstwo miało zacząć przynosić dochody.
97. Zatem Polska zaniechała egzekucji 20,761 miliona PLN (20,267 miliona zostały wskazane w czwartym polskim sprawozdaniu z restrukturyzacji, lecz następnie kwota ta została przez Polskę skorygowana). To stanowi wsparcie operacyjne dla firmy na kontynuację jej niewydajnej działalności i z tego względu stanowi korzyść, która została przyznana ze środków państwowych, co grozi zakłóceniem konkurencji zakresie, w jakim wpływa ona na handel między państwami członkowskimi, jest więc niezgodna ze wspólnym rynkiem w rozumieniu art. 87 TWE.
98. W celu ilościowego ujęcia kwoty pomocy należy przeprowadzić symulację hipotetycznego efektu braku egzekucji zadłużenia. Biorąc pod uwagę, iż prywatny wierzyciel wolałby wyegzekwować swoje roszczenia, korzyścią spółki wynikającą z braku egzekucji jest pełna kwota roszczeń, których spółka nie musiała spłacić. Innymi słowy spółka ma do dyspozycji kwotę, której ze względu na swoją sytuację finansową nie byłaby w stanie uzyskać na rynku. W szczególności gdyby państwo egzekwowało swoje roszczenia, spółka nie byłaby w stanie spłacić należnej kwoty i najprawdopodobniej upadłaby. A zatem zaniechanie egzekucji miało taki sam skutek jak przyznanie beneficjentowi całej kwoty nie objętej egzekucją⁴⁴. Zatem uzyskana korzyść dotyczy kwoty 20,761 miliona PLN otrzymanej od 1 stycznia 2005 r. Zakładając jednak, że podmiot gospodarki rynkowej wyegzekwowałby pierwotne zadłużenie, hipotetycznie

⁴⁴ Do samych wniosków należałoby dojść gdyby potraktować brak egzekucji zadłużenia jak odroczenie spłaty, które z kolei ma taki sam skutek jak udzielenie pożyczki, zważywszy, że w normalnych warunkach beneficjent musiałby zaciągnąć pożyczkę na rynku kapitałowym w celu uniknięcia egzekucji zadłużenia. Ponieważ jednak TB straciła zdolność kredytową, pożyczka taka zawierałaby element pomocy o wartości 100 % (patrz komunikat dotyczący przedsiębiorstw publicznych sektora wytwórczego, Dz.U. 1993 C 307/3, pkt. 41, zastosowany w decyzji Komisji z dnia 7 lipca 2004 r. w sprawie C 58/2003 Alstom, Dz.U. 2005 L 150/24, pkt. 132 i 133). Należy ponadto zauważyć, że założenie, iż pomoc wynosi 100 % nie wymaga konkretnego transferu zasobów państwa, lecz jest raczej założeniem typu *ex ante*. Dlatego nieistotne jest, czy wbrew początkowym przypuszczeniom pożyczka będzie później spłacona. Ma to również zastosowanie w przypadku braku egzekucji zadłużenia, w którym nie powinno być istotne pytanie, co mógłby faktycznie wyegzekwować hipotetyczny wierzyciel prywatny.

pierwotne zadłużenie nie powinno już istnieć i dlatego nie powinno się go brać pod uwagę dwukrotnie.

99. Jeśli chodzi o środki budżetowe wskazane jako środki na restrukturyzację zatrudnienia przyznane po 2004 r., wątpliwości Komisji zostały rozwiane. Rzeczywiście nie można ich traktować jako pomocy państwa, ponieważ jak wyjaśniły władze polskie, są one przyznawane wyłącznie na rzecz zwolnionego pracownika, którego nie można uznać za przedsiębiorstwo ani też płatności takie nie mogą dotyczyć pracodawcy, są one bowiem przekazywane po zwolnieniu pracowników bez zmniejszania innych obciążeń, które musi ponieść przedsiębiorstwo w przypadku braku takiego wsparcia budżetowego.

3. Pomoc świadczona niezgodnie z przeznaczeniem

100. Pkt 18 lit. a) protokołu nr 8 uprawnia Komisję „do podjęcia odpowiednich środków, na mocy których każde przedsiębiorstwo będzie zobowiązane do zwrotu pomocy otrzymanej z naruszeniem warunków ustanowionych w niniejszym protokole [...] w przypadku, jeżeli proces monitorowania wykaże, że warunki w uzgodnieniach przejściowych zawartych w niniejszym protokole nie zostały spełnione”.
101. Komisja zauważa, że TB nie wprowadziła w pełni w życie planu restrukturyzacji, jak wyraźnie stwierdzono w pkt 9 protokołu nr 8 i poprzez wprowadzenie różnych środków wskazanych w pkt 56 powyżej przyczyniła się do upadłości spółki. Polska nie podważa tych ustaleń.
102. Ponadto, TB nie spełniła kilku standardów określonych w pkt 9 protokołu nr 8:
- a) TB nie była w stanie uzyskać wsparcia finansowego od kredytodawców i lokalnych instytucji finansowych, jak wskazano w pkt 9 lit. c) protokołu nr 8.
 - b) TB jedynie częściowo obniżyła koszty, jak określono w pkt 9 lit. c) protokołu nr 8. Konsultant potwierdził, że zobowiązanie to zostało wypełnione tylko w części.⁴⁵
 - c) TB jedynie częściowo zdołała wprowadzić w życie restrukturyzację zatrudnienia jako element programu oszczędności kosztów. Liczbę pracowników zmniejszono z 550 do 294 jedynie dzięki wydzieleniu działu produkcji walców do HB, a nie w wyniku redukcji w ramach działalności podstawowej.⁴⁶
 - d) TB nie była w stanie poprawić wydajności i skuteczności zarządzania przedsiębiorstwem, jak określono w pkt 9 lit. a) motywu 2 protokołu nr 8. W rzeczywistości od 2002 r. kilkakrotnie zmieniono zarząd TB.
103. Z tego względu, ponieważ TB nie spełniło warunków określonych w protokole nr 8 oraz nie wdrożyło odpowiednio IBP, pomoc na restrukturyzację była wykorzystana niezgodnie z przeznaczeniem i musi być zwrócona.

⁴⁵ Por. niezależne sprawozdanie monitorujące za 2004 r. z kwietnia 2005 r., str. 13.

⁴⁶ Por. niezależne sprawozdanie monitorujące za 2004 r. z kwietnia 2005 r., str. 15.

4. Zgodność pomocy

a. Na podstawie KPR w latach 1997-2003

104. W decyzji w sprawie wszczęcia postępowania Komisja wskazała, że inne powody zgodności pomocy z regułami wspólnego rynku mogłyby przeważać nad faktem, że pomoc na restrukturyzację nie została wykorzystana zgodnie z planem restrukturyzacji. W tym celu Komisja zauważyła, że na mocy KPR udzielono nie tylko pomocy na restrukturyzację, ale także pomocy innego rodzaju. Niepowodzenie restrukturyzacji nie musi w takim razie oznaczać, że cała ta pomoc była świadczona niezgodnie z przeznaczeniem,⁴⁷ jeśli okaże się ona zgodna ze wspólnym rynkiem na mocy innych zasad dotyczących pomocy państwa⁴⁸.
105. Komisja zwróciła uwagę, że zasady pomocy państwa dla sektora stalowego aż do dnia 23 lipca 2002 r. zawarte były w decyzji Komisji nr 2496/96/ECSC z dnia 18 grudnia 1996 r. ustanawiającej przepisy Wspólnoty dotyczące pomocy państwa dla przemysłu stalowego⁴⁹ (dalej zwanej „**kodeksem pomocy dla przemysłu stalowego**”).⁵⁰ Jak wynika z praktyki Komisji w zakresie stosowania protokołu nr 8, zasadniczo uważa ona, że środki przyznane zgodnie z innymi zasadami ramowymi, takimi jak ramowe zasady dotyczące BiR można uznać za zgodne ze wspólnym rynkiem, jeśli Komisja nie ma poważnych wątpliwości, co do ich zgodności zgodnie z załącznikiem IV art. 3 ust. 2 Traktatu o Przystąpieniu.⁵¹
106. Po pierwsze, art. 2 kodeksu pomocy dla przemysłu stalowego zezwala, podobnie jak wspólnotowe przepisy dotyczące pomocy państwa, na udzielanie pomocy zgodnej ze wspólnotowymi ramowymi zasadami dotyczącymi BiR. Dotacje na BiR w kontekście KPR przyznał KBN i były one objęte Programem Przewodniczącego KBN z dnia 30 listopada 2001 r. w sprawie kryteriów i trybu przyznawania i rozliczania środków finansowych ustalanych w budżecie państwa na naukę, który Komisja przyjęła jako pomoc istniejącą w ramach środka pomocy PL nr 6 załącznika IV Traktatu o Przystąpieniu. KPR określił "środki KBN", jako "instrumenty dozwolonej pomocy publicznej w postaci dotacji na BiR", odróżniając je wyraźnie od "instrumentów

⁴⁷ Można to wywnioskować z praktyki Komisji na podstawie wytycznych dotyczących ratowania i restrukturyzacji z 1999 r., które obowiązywały w momencie wejścia w życie protokołu nr 8 (wytyczne wspólnotowe dotyczące pomocy państwa w celu ratowania i restrukturyzacji zagrożonych przedsiębiorstw, Dz.U. 1999 C 288/2). Nie byłoby to już dopuszczalne na mocy pkt 20 wytycznych wspólnotowych dotyczących pomocy państwa w celu ratowania i restrukturyzacji zagrożonych przedsiębiorstw 2004 r., Dz.U. 2004 C 244/2). Chociaż nie stosuje się ich bezpośrednio, ponieważ przemysł stalowy jest z zasady wyłączony, Komisja może w wyjątkowej sytuacji zezwolenia na pomoc restrukturyzacyjną czerpać co najmniej inspirację z tych wytycznych.

⁴⁸ Por. decyzja z 5.7.2005 w sprawie C 20/04 *Huta Częstochowa*, Dz.U. 2006 L 366/1.

⁴⁹ Dz.U. 1996 L 338/42.

⁵⁰ Zgodnie z pkt 44 komunikatu Komisji dotyczącego niektórych aspektów postępowania w sprawach z zakresu konkurencji wynikających z wygaśnięcia Traktatu EWWiS (Dz.U. C 152 z 26.6.2002, str. 5) „*podejmując decyzji po 23 lipca 2002r. w sprawie pomocy państwa zrealizowanej w tym dniu lub po tej dacie bez uprzedniej zgody Komisji, Komisja będzie postępować zgodnie z zawiadomieniem Komisji w sprawie zasad oceny pomocy państwa przyznanej bezprawnie.*” Komunikat ten (patrz Dz.U. C 119 z 22.5.2002, str. 22) stanowi, że pomoc przyznaną bezprawnie należy oceniać zgodnie z tekstem przepisów obowiązujących w chwili udzielenia pomocy.

⁵¹ Patrz decyzja z 5.7.2005 w sprawie C 20/04 *Huta Częstochowa*, Dz.U. 2006 L 366/1.

restrukturyzacyjnych"⁵². KPR zawierający takie rozróżnienia został zatwierdzony decyzją Rady z lipca 2003 r. W związku z tym, Komisja postanawia nie zgłaszać sprzeciwu wobec pomocy uzyskanej ze środków KBN w latach 1997-2003 zgodnie z załącznikiem IV Traktatu o Przystąpieniu i tym samym uznaje tę pomoc za zgodną z regułami wspólnego rynku pomoc na BiR.⁵³

107. Ponieważ pomoc nazwana w IBP pomocą na BiR była udzielona przez KBN, można ją uznać za pomoc zgodną ze wspólnym rynkiem. Ponadto, Komisja stwierdza, że Polska była w stanie wykazać, że pomoc była wypłacana jedynie w związku z wykonaniem działań w zakresie BiR. Dotyczy to pomocy udzielonej w latach 2002 - 2003 oraz pomocy przyznanej na BiR między 1997 r. a 2000 r.
108. Jednak w przypadku pozostałej pomocy na szkolenia, restrukturyzację zatrudnienia i innych form pomocy na restrukturyzację Komisja nie znajduje postanowień kodeksu pomocy dla przemysłu stalowego ani wspólnotowych przepisów dotyczących pomocy państwa, na mocy których taka pomoc mogłaby być uznana za zgodną z regułami wspólnego rynku.
109. Po pierwsze żadna część pomocy nie jest pomocą na ochronę środowiska zgodnie z wytycznymi wspólnotowymi⁵⁴. Polska dowodziła, że pomoc oznaczona jako pomoc na ochronę środowiska w 1997 r. udzielona została w celach ochrony środowiska, nie precyzując jednakże w żaden sposób tych celów. Również fakt udzielenia tej pomocy przez Wojewódzkie Fundusze Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej nie wystarcza do udowodnienia zgodności pomocy, ponieważ fundusze te są wyraźnie wymienione w KPR jako przykład instrumentu restrukturyzacyjnego i w przeciwieństwie do pomocy na BiR nie są wymienione niezależnie od instrumentów restrukturyzacyjnych (patrz pkt 106 powyżej). Po drugie pomoc ta nie była również wykorzystana na zamknięcie zdolności produkcyjnych (art. 4 kodeksu pomocy dla przemysłu stalowego), ponieważ TB nie zamknęła żadnego z zakładów. Ostatecznie polskie władze, poza pomocą z funduszy ochrony środowiska, nie powołały się na jakiegokolwiek odstępstwo ma mocy kodeksu pomocy dla przemysłu stalowego ani przepisów wspólnotowych, na podstawie których pomoc mogłaby być uznawana za zgodną ze wspólnym rynkiem.
110. Komisja chciałaby również zauważyć, że nawet gdyby uznać pewne środki za dopuszczalną pomoc na restrukturyzację w kontekście kompleksowego programu restrukturyzacji zapewniającego przywrócenie rentowności, niewprowadzenie w życie całego planu restrukturyzacji i nieprzywrócenie rentowności oznaczają w zasadzie niepowodzenie całego programu restrukturyzacji oraz utratę celowości wszelkich środków przyznanych na ten cel. Dlatego również pomoc uprzednio udzielona zgodnie z tym planem traci uzasadnienie i w konsekwencji musi być uznana *ex post* za niezgodną ze wspólnym rynkiem.
111. W istocie Polska argumentuje, że pomoc na restrukturyzację zatrudnienia była zgodna ze wspólnym rynkiem, ponieważ jej zatwierdzenie było powiązane z innymi czynnikami w negocjacjach akcesyjnych. Komisja nie kwestionuje tego, jednak zauważa, że taki

⁵² Strona 38

⁵³ Patrz decyzja z 5.7.2005 w sprawie C 20/04 *Huta Częstochowa*, Dz.U. 2006 L 366/1, punkt 137.

⁵⁴ Dz.U. C 72 z 10.3.1994, str. 3; stosowane zgodnie z art. 3 kodeksu pomocy dla przemysłu stalowego (w międzyczasie zastąpiono je – Dz.U. C 37 z 3.2.2001, str. 3).

argument zgodności nie oznacza, że pomoc byłaby zgodna w przypadku braku projektu restrukturyzacji. A zatem w razie niepowodzenia restrukturyzacji również indywidualny środek, taki jak restrukturyzacja zatrudnienia, należy w tym przypadku uznać za wykorzystany niezgodnie z przeznaczeniem. Wobec braku jakichkolwiek informacji, które wskazywałyby, że taka pomoc była zgodna ze wspólnym rynkiem z innych powodów, Komisja musi uznać ją za niezgodną ze wspólnym rynkiem.

112. Podsumowując, z uwagi na fakt, że pozostała pomoc na szkolenia, restrukturyzację zatrudnienia i inne środki pomocy restrukturyzacyjnej nie są objęte jakimkolwiek innym wyjątkiem w ramach kodeksu pomocy dla przemysłu stalowego ECSC lub wspólnotowych przepisów dotyczących pomocy państwa, Komisja uznaje je za niedozwoloną pomoc na cele restrukturyzacji, która zgodnie z protokołem nr 8 jest niezgodna ze wspólnym rynkiem. Z tego względu Komisja stwierdza niewłaściwe wykorzystanie pomocy nazwanej jako: pomoc na restrukturyzację w wysokości 849 746 PLN, pomoc na cele szkoleniowe w wysokości 132 240 PLN, pomoc na ochronę środowiska w wysokości 196 800 PLN oraz pomoc na zatrudnienie w wysokości 190 400 PLN, co stanowi łącznie 1 369 186 PLN.

b. Pomoc poza KPR i po przystąpieniu do UE

113. Ponadto, brak egzekucji zadłużenia na koniec 2004 r. stanowi pomoc na działalność operacyjną i jako taka jest ona wyraźnie niezgodna z zasadami wspólnego rynku. Pomoc ta jest nie do zaakceptowania jako pomoc na cele restrukturyzacji w rozumieniu protokołu nr 8, który kategorycznie zabrania jakiejkolwiek pomocy po 2003 r., ani na podstawie jakichkolwiek postanowień art. 87 ust. 3 TWE. Komisja przypomina, że władze polskie nie nawet nie twierdziły, że jest przeciwnie. Dlatego też udzielenie jakiejkolwiek pomocy spółkom TB, BA i HB po dacie przystąpienia Polski do UE jest niezgodne z zasadami wspólnego rynku niezależnie od tego, czy beneficjent (w tym przypadku HB) jest producentem stali czy też nie.

5. Beneficjent pomocy

114. W decyzji w sprawie wszczęcia postępowania Komisja wyraziła opinię, że beneficjentem pomocy jest grupa TB wraz z przedsiębiorstwami zależnymi, być może z wyjątkiem TB-ZPR. Dzieje się tak dlatego, że HB i BA są jednoznacznie częścią tego samego podmiotu gospodarczego, czyli grupy TB.
115. Jeśli chodzi o brak egzekucji zadłużenia, które osiągnęło wysokość 20 761 643 milionów PLN, obecne postępowanie potwierdza, że skorzystały na nim przedsiębiorstwa grupy. Komisja nie zdołała jednak ustalić takich korzyści w przypadku ZPR i SAMKOL.
- a) Większość udziałów w ZPR nie posiada TB lecz pracownicy ZPR, dlatego zgodnie z polskim prawem ZPR nie jest członkiem grupy. Poza tym przedsiębiorstwo to nie było ani przedmiotem żadnych inwestycji, ani nie uzyskało od TB żadnych aktywów czy kapitału w latach 2003–2006, i prawdopodobnie wcześniej również nie.
 - b) SAMKOL, chociaż jest członkiem grupy, nie jest producentem stali i nie był przedmiotem żadnych inwestycji ani też nie przekazano do niego żadnych aktywów ani kapitału w okresie 2003 - 2006 ani też prawdopodobnie nigdy wcześniej.

116. Z drugiej strony postępowanie wykazało, że BA i HB skorzystały z pomocy. W rzeczywistości pomoc na działalność operacyjną nie pozostała w TB, ponieważ brak egzekucji pozwolił TB na dalsze prowadzenie działalności gospodarczej i organizację jej wewnętrznej restrukturyzacji.
117. W rzeczywistości pomoc na restrukturyzację i działalność operacyjną umożliwiła TB najpierw zakończenie inwestycji w produkcję rur wydechowych dla przemysłu motoryzacyjnego o wartości około 6,383 miliona PLN (patrz pkt 43 powyżej),⁵⁵ dokonanych w latach 2003-2005, które nie byłyby możliwe, gdyby TB musiało właściwie obsługiwać swój dług oraz wcześniej złożyć wniosek o upadłość. Aktywa niezbędne do produkcji na potrzeby przemysłu motoryzacyjnego są obecnie użytkowane przez BA. Chociaż BA jedynie dzierżawi te aktywa od TB, przedsiębiorstwo, w przypadku braku zrealizowanych inwestycji, musiałoby podjąć podobne inwestycje samodzielnie. Ponadto, dzierżawiąc aktywa, BA po prostu unika narażenia się na egzekucję zastawów związanych z aktywami, mając jednocześnie uprawnienia podobne do praw właściciela, biorąc pod uwagę fakt, że okres dzierżawy jest nieograniczony. Co więcej BA wyraźnie kontynuuje główną działalność TB rozwiniętą w ramach planu restrukturyzacji TB, z aktywami produkcyjnymi i siłą roboczą TB jako członek grupy TB.
118. Po drugie, przeniesienie aktywów, siły roboczej i kapitału na jednostki zależne (14,81 miliona PLN na HB i 1,55 miliona PLN na BA, patrz pkt 60 i pkt 62) było możliwe jedynie w związku z faktem, że pomoc na cele operacyjne zapobiegła upadłości TB. Bez tej pomocy, dwa wymienione przedsiębiorstwa zależne nie byłyby najprawdopodobniej utworzone i z całkowitą pewnością nie miałyby możliwości prowadzenia działalności.
119. Pomimo faktu, że BA, HB i TB są różnymi osobami prawnymi Komisja uznaje istnienie ciągłości gospodarczej i biorąc pod uwagę strukturę własności zakłada, że wszystkie trzy przedsiębiorstwa tworzą razem jedno przedsiębiorstwo⁵⁶, które z tego względu należy uznać za beneficjenta pomocy.⁵⁷
120. Powyższej oceny co do uzyskania korzyści nie zmienia fakt, iż TB otrzymało swoiste wynagrodzenie w zamian za przekazane korzyści (tj. udziały w zamian za dokapitalizowania i czynsz z tytułu umowy dzierżawy), ponieważ ostatecznym właścicielem wszystkich aktywów pozostał TB (bezpośrednio lub pośrednio), a transakcje nie miały na celu uzyskania zysku, ale raczej miały charakter wewnętrznej reorganizacji grupy. Główną kwestią jest to, że korzyść jest przekazywana w ramach grupy, tzn. przekazywana jest pozycja konkurencyjna TB, stworzona dzięki zakłócającej konkurencję pomocy. Nie zmienia tego fakt, że TB posiada udziały w swoich przedsiębiorstwach

⁵⁵ W przypadku przeprowadzenia większej liczby inwestycji w 2005 i 2006, jak wskazano w pkt. 45 także te inwestycje należy wziąć pod uwagę.

⁵⁶ Patrz sprawa 323/83 *Intermills*, pkt 11, w której sąd stwierdził: „[...] należy w związku z tym przyjąć, że pomimo, że trzy przedsiębiorstwa produkcyjne mają oddzielną osobowość prawną od byłej spółki SA Intermills, wszystkie te przedsiębiorstwa wspólnie tworzą jedną grupę, przynajmniej jeśli chodzi o pomoc udzieloną przez belgijskie władze”. Podobne podejście sugeruje rzecznik generalny *Geelhoed* w sprawach połączonych C-328/99 i C-399/00 *Seleco* [2003] Zb.Orz. I-4035, mimo faktu, że Komisja twierdziła raczej, że roszczenie zwrotu pomocy należałoby rozszerzyć na wydzieloną jednostkę (i nie podnosiła argumentu istnienia ciągłości ekonomicznej).

⁵⁷ Według utrwalonego orzecznictwa pomoc musi, co do zasady, być zwrócona przez przedsiębiorstwo, które z niej faktycznie skorzystało, tak by wyeliminowane zostało zakłócenie konkurencji spowodowane przewagą konkurencyjną wytworzoną przez tę pomoc, patrz sprawy połączone T-111/01 i T-133/01, *Saxonia Edelmetalle* Zb.Orz. 2005 str. II-01579, pkt 115.

zależnych⁵⁸. Niemniej jednak Komisja nie wyciągnęłaby tak daleko idących wniosków aby traktować sprzedaż aktywów TB na rzecz HB jako korzyści, w takim stopniu w jakim odbyła się ona za odpowiednią cenę⁵⁹.

121. W oparciu o tę ocenę faktów i biorąc pod uwagę orzecznictwo sądów wspólnotowych, Komisja uważa, że należy zwrócić się do grupy TB o zwrot pomocy niezgodnej ze wspólnym rynkiem biorąc pod uwagę rzeczywistą korzyść uzyskaną w wyniku pomocy⁶⁰.
122. Komisja nie zgadza się jednak z polskimi władzami, że sprawa dotyczy wyłącznie pierwotnego adresata roszczeń, których egzekucji nie podjęto i które z tego względu stanowiły pomoc. W takim przypadku zwrot pomocy mógłby zostać przeprowadzony w drodze rejestracji roszczenia do masy upadłości TB. Opcja ta mogłaby być realizowana w oparciu o utrwalone orzecznictwa uznające, że likwidację przedsiębiorstwa traktuje się jako dopuszczalny substytut pełnego zwrotu pomocy, jako że celem jest zniesienie pomocy, a cel ten można osiągnąć w drodze postępowania prowadzącego do likwidacji przedsiębiorstwa⁶¹.
123. Komisja stwierdza jednak, że likwidacja pierwotnego beneficjenta pomocy jest niesatysfakcjonująca z punktu widzenia konkurencji, w przypadku gdy rzeczywista korzyść z udzielenia pomocy została przeniesiona. W tej sytuacji rejestracja roszczenia w masie upadłości TB nie wystarczyłaby na zniesienie przewagi konkurencyjnej wynikającej z rzeczywistej korzyści odniesionej z pomocy, którą przejęły przedsiębiorstwa zależne TB. Zwracanie się jedynie do TB skutkowałoby sprzedażą przedsiębiorstw zależnych, jako podmiotów prawnych, lecz nie wpłynęłoby na ich działalność ekonomiczną jako taką, ponieważ taka sprzedaż nie miałaby wpływu na samą działalność, na finanse przedsiębiorstw zależnych oraz ich operacje.
124. Z tego względu, z punktu widzenia konkurencji zwrot pomocy od faktycznych beneficjentów, jest jedyną właściwą opcją. Dlatego też władze polskie powinny zwrócić się przede wszystkim do przedsiębiorstw zależnych (a do grupy jedynie w przypadku, gdy zwrot pomocy od przedsiębiorstw zależnych nie byłby już możliwy). Takie rozwiązanie jest zgodne z utrwalonym orzecznictwem⁶² dotyczącym przedsiębiorstw w stanie upadłości, w szczególności ze sprawą *Seleco*, która opiera się na podobnych faktach, lecz w której Komisja twierdziła, że roszczenie o zwrot pomocy musiało być rozszerzone na

⁵⁸ Argument ten wysuwa także rzecznik generalny *Geelhoed* w sprawach połączonych C-328/99 i C-399/00 *Seleco* [2003] Zb.Orz. str. I-4035, pkt 79 i 84.

⁵⁹ Powyższe ma zastosowanie niezależnie od faktu, że w następstwie sprzedaży aktywów z TB do HB część zadłużenia TB została przeniesiona na HB, jak opisano w pkt 61 powyżej. W każdym razie, zapłacona za aktywa cena nie była najwyraźniej obniżona w zakresie dotyczącym transferu roszczeń, ponieważ HB zapłaciła za aktywa cenę prawie równą rynkowej.

⁶⁰ Komisja zdaje sobie sprawę z tego, że „nie musiała ustalić [...] w jakim zakresie każde przedsiębiorstwo skorzystało z [pomocy], lecz mogła się ograniczyć do zwrócenia się do państwa członkowskiego] o odzyskanie pomocy od jej beneficjenta(-ów), to znaczy od przedsiębiorstwa lub przedsiębiorstw, które faktycznie z niej skorzystały, patrz sprawy połączone T-111/01 i T-133/01 *Saxonia Edelmetalle*, pkt 124. Jednakże, chociaż Komisja może się ograniczyć do zwrócenia się do państwa członkowskiego o wskazanie podmiotu, od którego dochodzić zwrotu pomocy, nic nie powstrzymuje Komisji od określenia, kto faktycznie odniósł korzyści z pomocy.

⁶¹ Sprawa 277/00 *SMI* [2004] Zb.Orz. str. I - 4355 pkt 85, sprawa 52/84 *Komisja przeciw Belgii* [1986] Zb.Orz. 89, pkt 14, i sprawa C-142/87 *Tubemeuse* [1990] Zb.Orz. str. I-959, pkt 60 do 62.

⁶² Sprawy połączone C-328/99 i C-399/00 *Seleco* [2003] Zb.Orz. str. I-4035, sprawa 277/00 *SMI* [2004] Zb.Orz. str. I - 4355, sprawa T-318/00 i T-324/00 *CDA Albrechts II* [2005] Zb.Orz. str. II-4179.

wyodrębnioną jednostkę. Inaczej niż w sprawie *Seleco* Komisja nie chce jednak rozszerzać możliwości zwrotu pomocy, optuje jedynie za odzyskaniem w ramach grupy rzeczywiście uzyskanej korzyści. Podczas gdy, jeśli chodzi o rozszerzenie możliwości zwrotu istotną kwestią jest to czy, wyodrębnienie jednostki usunęło środki z aktywów likwidowanego przedsiębiorstwa,⁶³ nie jest to istotne w scenariuszu wewnątrzgrupowym, jak wskazano powyżej.

125. W każdym przypadku, sądy wspólnotowe dopuszczają, aby zwrotu pomocy żądać od jednostki zależnej, jeśli była ona faktycznym beneficjentem pomocy⁶⁴, co ma miejsce w omawianym tutaj przypadku. Ponadto, Trybunał Sprawiedliwości Wspólnot Europejskich zgodził się także, aby Komisja mogła dochodzić zwrotu pomocy poza postępowaniem likwidacyjnym w celu uniknięcia ryzyka pobawienia zwrotu pomocy jego efektu.⁶⁵ Jak wyjaśniono w pkt 56 powyżej, TB celowo przeniosła działalność dotyczącą wyrobów stalowych na rzecz przemysłu motoryzacyjnego do BA, aby kontynuować działalność, która skorzystała z uzyskanej pomocy⁶⁶. Komisja uważa to jednak jedynie za dodatkowy powód, aby odzyskać pomoc od jej faktycznego beneficjenta.

126. Z drugiej strony, Komisja nie jest w stanie ustalić, czy niewłaściwie wykorzystana pomoc na cele restrukturyzacji, udzielona przed 2004 r. została wykorzystana na korzyść przedsiębiorstw zależnych TB, z tego względu należy dochodzić jej zwrotu od TB.

VI. Wnioski

127. Komisja uznaje, że restrukturyzacja TB nie została właściwie zrealizowana i nie powiodła się. W związku z tym, cała pomoc na cele restrukturyzacji udzielona TB w okresie restrukturyzacji musi być uznana za wykorzystaną niezgodnie z przeznaczeniem. Niemniej jednak, każda pomoc zgodna ze wspólnym rynkiem na podstawie jej udzielenia jako pomocy na BiR, i która została na ten cel wydana, nie została niewłaściwie wykorzystana.

⁶³ Sprawa 277/00 *SMI* [2004] Zb.Orz. str. I - 4355 pkt 86 w związku z pkt 92. Dotyczy to sytuacji, gdy aktywa nie zostały przeniesione po cenie rynkowej lub gdy powodem transakcji jest chęć uniknięcia zwrotu pomocy.

⁶⁴ Patrz pkt 86 sprawy 277/00 *SMI* [2004] Zb.Orz. str. I - 4355, w której Trybunał orzekł, że „jest oczywiście możliwe, aby w przypadku gdy wyodrębnione przedsiębiorstwa stworzono w celu kontynuowania części działalności przedsiębiorstwa, które otrzymało pomoc i które zostało postawione w stan upadłości, od przedsiębiorstw tych można także było, jeśli jest to konieczne, domagać się spłaty pomocy, o której mowa, o ile ustalono, że nadal czerpią one korzyści z przewagi konkurencyjnej związanej z otrzymaniem pomocy”.

⁶⁵ Faktycznie Trybunał wyjaśnił, że „jeśli w przypadku przedsiębiorstwa w trudnej sytuacji ekonomicznej lub przedsiębiorstwa na progu upadłości, byłoby dopuszczalne, bez jakichkolwiek warunków, tworzenie, w czasie formalnego postępowania dotyczącego udzielonej pomocy, przedsiębiorstwa zależnego, do którego przedsiębiorstwo mogłoby następnie przenieść swoje najbardziej dochodowe aktywa przed zakończeniem postępowania, równałoby się to zaakceptowaniu sytuacji, w której każde przedsiębiorstwo mogłoby wydzielić aktywa przedsiębiorstwa-matki, wtedy gdy pomoc ma podlegać zwrotowi, co groziłoby pozbawieniem zwrotu pomocy skutku, w części lub całkowicie.” C-328/99 i C-399/00 *Seleco* [2003] Zb.Orz. str. I-04035, pkt 77. Podobne rozumowanie przyjęto w sprawie C-415/03 Komisja przeciwko Grecji (Igrzyska Olimpijskie) [2005] Zb.Orz. str. I-3875.

⁶⁶ Jeśli chodzi o HB, oddzielenie działalności przewidziano już w pierwotnym IBP (patrz pkt 59 powyżej)

128. W konsekwencji, pomoc na cele restrukturyzacji, jaką grupa TB otrzymała w latach 1997-2003 w wysokości 1 369 186 PLN jest niezgodna z pkt 9 i 18 protokołu nr 8 do Traktatu o przystąpieniu i musi zostać zwrócona zgodnie z pkt 18 protokołu nr 8.
129. Ponadto, pomoc na cele restrukturyzacji otrzymana na koniec 2004 r. w wysokości 20 761 643 PLN jest niezgodna ze wspólnym rynkiem w rozumieniu art. 87 ust. 1 Traktatu WE oraz pkt 6 i 18 protokołu nr 8.
130. Jak wskazano powyżej, pomoc ta jest uważana za dotację otrzymaną 1 stycznia 2005 r., która jako taka powinna zostać odzyskana wraz z odsetkami, jak określono w pkt 133. Zważywszy, że pomoc ta miała skutek podobny do umorzenia długu, Komisja mogłaby zaakceptować, aby polskie władze kontynuowały odzyskiwanie pomocy, tak jakby pierwotne zadłużenie zostało umorzone. Ponadto, Komisja mogłaby również zaakceptować, że do celów odzyskania pomocy wszelkie nowe zobowiązania TB powstałe po 2004 r. mogłyby zostać pominięte, ponieważ równocześnie TB dokonała również pewnych spłat zadłużenia wobec wierzycieli publicznych między początkiem 2005 r. a sierpniem 2006 r., które mniej więcej neutralizują zobowiązania narosłe po 2004 r.⁶⁷. Jak wskazano w pkt 36, łączna kwota zadłużenia TB po styczniu 2005 r. nigdy nie była niższa niż 20,76 miliona PLN, a w sierpniu 2005 r. zadłużenie TB wobec wierzycieli publicznych wzrosło do 22,7 miliona PLN.
131. Jako wskazano powyżej, zwrot pomocy powinien uwzględniać, które przedsiębiorstwa rzeczywiście skorzystały z udzielonej pomocy. Jeśli chodzi o 20 761 643 PLN, należy wziąć pod uwagę, że środki w wysokości 7,833 miliona PLN zostały przejęte przez BA, a środki w wysokości 14,81 miliona – przez HB (patrz pkt 117 i 118). Jako że suma tych dwóch kwot, w wysokości 22,643 miliona PLN, przekracza kwotę otrzymanej pomocy, całkowita kwota zwrotu powinna być odpowiednio zredukowana do całkowitej kwoty pomocy. Taka redukcja powinna być proporcjonalna, co oznacza, że BA, która uzyskała 34,6% całkowitej zidentyfikowanej korzyści, powinna również zapłacić 34,6 % kwoty zwrotu (7 183 528 PLN), podczas gdy zwrotu pozostałych 65,4 % (13 578 115 PLN) należy dochodzić od HB.
132. Ponadto, niewłaściwie wykorzystana pomoc w wysokości 1 369 186 PLN, otrzymana przed 2002 r. powinna być odzyskana od TB, ponieważ nic nie wskazuje na to, że pomoc ta została przeniesiona na innych członków grupy TB.
133. Sumy podlegające zwrotowi zostaną powiększone o odsetki naliczone zgodnie z przepisami rozporządzenia wykonawczego. W szczególności, art. 9 ust. 4 rozporządzenia wykonawczego stanowi, że w przypadku braku pięcioletnich międzybankowych stóp transakcji *swap*, Komisja może, w ścisłej współpracy z zainteresowanym państwem członkowskim, ustalić stopę procentową zwrotu pomocy państwa na podstawie innej metody i w oparciu o dostępne informacje. W związku z tym, że dla Polski nie były dostępne pięcioletnie międzybankowe stopy transakcji *swap* za okres, jakiego dotyczy przyznanie pomocy niezgodnej ze wspólnym rynkiem, zastosowana stopa procentowa zwrotu pomocy powinna być oparta o dostępną stopę procentową, którą należy uznać za

⁶⁷ Niemniej jednak, efekty z wszelkich egzekucji roszczeń po sierpniu 2006 r. mogą być uwzględnione przy ustalaniu kwot do odzyskania.

właściwą dla tego okresu. W tym celu, można odnieść się do praktyki ustalonej między Polską a Komisją.⁶⁸

PRZYJMUJE NINIEJSZĄ DECYZJĘ:

Artykuł 1

Pomoc państwa w wysokości 20 761 643 PLN, przyznana bezprawnie przez Polskę na rzecz grupy Technologie Buczek, narusza postanowienia art. 88 ust. 3 Traktatu i jest niezgodna ze wspólnym rynkiem.

Artykuł 2

Pomoc państwa w wysokości 1 369 186 PLN, przyznana przez Polskę na rzecz grupy Technologie Buczek w latach 1997–2003, nie została wykorzystana zgodnie z warunkami określonymi w protokole nr 8 do Traktatu o przystąpieniu i dlatego jest niezgodna z zasadami wspólnego rynku.

Artykuł 3

1. Polska uzyskuje zwrot środków pomocy, o których mowa w art. 1, bezprawnie przyznanych grupie Technologie Buczek, w szczególności od spółek zależnych *Huta Buczek Sp. z o.o.* oraz *Buczek Automotive Sp. z o.o.*, proporcjonalnie do faktycznie otrzymanej przez nie pomocy. W związku z tym, Polska uzyskuje zwrot 13 578 115 PLN od spółki *Huta Buczek Sp. z o.o.* oraz 7 183 528 PLN od spółki *Buczek Automotive Sp. z o.o.*
2. Polska uzyskuje od Technologie Buczek S.A. zwrot niewłaściwie wykorzystanej pomocy, o której mowa w art. 2, udzielonej Grupie Technologie Buczek.
3. Kwota, która ma zostać zwrócona, obejmuje odsetki naliczone za okres od daty przekazania tej kwoty do dyspozycji beneficjenta do daty jej zwrotu.
 4. Odsetki są obliczane w oparciu o złożoną stopę procentową zgodnie z rozdziałem V rozporządzenia Komisji (WE) nr 794/2004 z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie wykonania rozporządzenia Rady (WE) nr 659/1999 ustanawiającego szczegółowe zasady stosowania art. 93 Traktatu WE⁶⁹.

Artykuł 4

1. Zwrot pomocy, o którym mowa w art. 1 i art. 2, następuje bezzwłocznie i skutecznie.
2. Polska stosuje się do niniejszej decyzji w terminie czterech miesięcy od daty podania jej do wiadomości.

⁶⁸ W następstwie decyzji Komisji z 5.7.2005 w sprawie C 20/04 *Huta Częstochowa*, Dz.U. 2006 L 366/1.

⁶⁹ Dz.U. L 140 z 30.4.2004, str. 1. Rozporządzenie ostatnio zmienione rozporządzeniem (WE) nr 1935/2006 (Dz.U. L 407 z 30.12.2006, str. 1).

Artykuł 5

1. W terminie dwóch miesięcy od podania niniejszej decyzji do wiadomości, Polska przedstawia Komisji następujące informacje:
 - (a) łączną kwotę (podstawę i odsetki), której zwrot należy uzyskać od beneficjenta;
 - (b) szczegółowy opis środków już podjętych oraz środków planowanych w celu wykonania niniejszej decyzji;
 - (c) dokumenty będące dowodem na to, że zażądano od beneficjenta zwrotu pomocy.
2. Polska na bieżąco informuje Komisję o kolejnych środkach podejmowanych na szczeblu krajowym w celu wykonania niniejszej decyzji, aż do momentu całkowitego zwrotu pomocy, o którym mowa w art. 1 i 2. Na wniosek Komisji, Polska przedstawia bezzwłocznie informacje o środkach już podjętych oraz środkach planowanych w celu wykonania niniejszej decyzji. Polska dostarcza również szczegółowe informacje o kwocie pomocy oraz odsetkach już zwróconych przez beneficjenta.

Artykuł 6

Niniejsza decyzja skierowana jest do Rzeczypospolitej Polskiej.

Sporządzono w Brukseli dn. 23.X.2007

W imieniu Komisji

Neelie Kroes
Członek Komisji

Uwaga

Jeżeli niniejsza decyzja zawiera informacje poufne, które nie powinny zostać opublikowane, należy o tym poinformować Komisję w terminie do piętnastu dni roboczych licząc od dnia jej otrzymania. Jeżeli w podanym terminie Komisja nie otrzyma uzasadnionego wniosku o niepublikowanie tych informacji, zostanie to uznane za zgodę na opublikowanie decyzji w jej pełnym brzmieniu. Wniosek z załączonymi stosownymi informacjami należy przesłać listem lub przy pomocy faksu na adres:

European Commission
Directorate-General for Competition
State aid Greffe
B-1049 Brussels
nr faksu: +32 2 296 12 42

*Należy każdorazowo powołać się na podanie do wiadomości.